

1•2015

Vår kyrkas mission

Kirkkomme Lähetys

Marttyyrit

Avustustyöntekijä

Seija Järvenpää 1960–2014

KIRKKOHALITUS[†]
Kirkon lähetystyön keskus

**Tilaukset ja
osoitteenmuutokset**
Puhelin: 09 18021
Sähköposti: lahetyislehti.
kirkkohallitus@evl.fi
Kirkkohallitus/CLK
PL 210, 00131 Helsinki

Julkaisija
Kirkon lähetystyön keskus
PL 210, 00131 Helsinki
Puhelin 09 18021
Faksi 09 1802 350
sakasti.evl.fi > Tutkimukset ja
julkaisut > Lehdet

Päätoimittaja
Risto Jukko
risto.jukko@evl.fi

Toimitussihteeri
Danielle Miettinen
ext-danielle.miettinen@evl.fi

Toimitus
Ville Auvinen
Johanna Björkholm-Kallio
Kari Eskelinen
Paula Laajalahti
Anssi Nurmi
Jaakko Rusama
Kimmo Saares
Maija Sankari
Elina Tervonen

Paino
Unigrafia Oy

Graafinen suunnittelu
Hanna Sario, Unigrafia Oy

Taitto
Riikka Hyypiä ja
Arja Puolimatka,
Unigrafia Oy

Painos
3600 kpl

Lehti ilmestyy
kaksi kertaa vuodessa.
Seuraava numero ilmestyy
lokakuussa 2015.

Lehti lähetetään seura-
kuntiin, lähetyslaitteille,
kirkon virassa oleville
papeille, lehtoreille ja
uskonnonopettajille. Tämän
lisäksi ryhmäpostituksena
esimerkiksi seuraaville
tilaajaryhmille: kirkon
lähetysjärjestöt ja hiippa-
kuntien tuomiokapitulit.

ISSN 0789-5135
ISSN 2242-3877 (verkko)

Kirkkomme Lähetys 1/2015

Keisarien hampaissa

Varhaisen kirkon kristittyjen kuoleman-
tuomion syyksi riitti kristityn nimi.
Vika oli siinä, että kristittyjen lojaa-
lius kohdistui viime kädessä johonkin
muuhun kuin keisariin, kirjoittaa Åbo
Akademin lehtori **Anni Maria Laato**.
Sivut 21–24.

Uusi fobia

Islamofobia ja antisemitismi
ovat meille tuttuja käsittei-
tä. Nyt on aika oppia sana:
kristianofobia. Elämme suuren
käänteen aikaa, uskoo teologian
ja ekumenian johtava asian-
tuntija **Tomi Karttunen**.
Sivut 10–13.

Summary – Martyrdom

This issue of our journal is concerned with the theme of martyrdom. For many Christians the word is void of meaning, but statistics and the life of the Church in the world tell a different story.

Christians are persecuted for their faith, and in some countries this even leads to death. Our journal shows in which countries this is happening today, and deals both with the martyrdom in the Bible and with martyrdom in the Early Church.

We also present some actors and organizations which act against religious persecution. Mission history has always been a history of martyrs.

Sisältö

4	Islamismi syö maailman
uskonnonvapautta	21	Varhaisen kirkon todistajat
6	Jokeen heitetty mies	25	Kolumni: Vesa Häkkinen
8	Vainottujen rinnalla	26	Kirjat
10	Usko lain suojassa	32	Ajankohtaista
14	Todistajina vaarojen
keskellä	43	Kierrätyspiste
18	Helmiä todistajien ketjussa	44	Aktuellt
		48	Rukous

KANSIKUVA Avustustyöntekijä Seija Järvenpää matkokaupassa kotikaupungissaan Heratissa. Hänet ammuttiin taksiin yhdessä työtoverinsa Kaija Martinin kanssa 24.7.2014.
Kuva: SEKL:n arkisto

Jumalan "dynamiitti" ja vainotut kristityt

"MINÄ EN HÄPEÄ evankeliumia, sillä se on Jumalan voima ja se tuo pelastuksen kaikille, jotka sen uskovat, ensin juutalaisille, sitten myös kreikkalaisille." Paavali kirjoitti näin Roomalaiskirjeessä (1:16).

Paavalia vei eteenpäin evankeliumin voima, joka on kreikaksi *dynamis* (josta tulee sana dynamiitti!). Hänen jälkeensä sama voima on vienyt lukemattomia kristittyjä eteenpäin evankeliumin asialla. Ilman sanoman eteenpäinviejiä meillä suomalaisilla ei olisi kirkkoa eikä lähetystä, kirkon lähetysjärjestöjä eikä Kirkon Ulkomaanapua. Silloin ei olisi myöskään uskonsa tähden vainottuja kristittyjä.

MEIDÄN ON VAIKEA kuvitella, millaista on elää uskonnollisen syrjinnän ja jopa vainon kohteena. Harvoin tällaista tulee edes mietittyä. Maailmassa on kuitenkin monia maita, joissa kristityt eivät saa ilmaista julkisesti uskoaan millään tavalla. Noin ¾ maailman väestöstä asuu maissa, joissa uskonnonvapautta rajoitetaan paljon tai hyvin paljon. Yli kymmenessä maassa valtionuskonnon hylkäämisestä tai ateismista voidaan antaa kuolemantuomio. *Kirkkomme Lähetys* käsittelee tässä numerossa marttyyreita ja uskonnonvapautta

Aarne Ormio

RISTO JUKKO, dosentti, TT
kirkon lähetystyön keskuksen johtaja

monesta näkökulmasta. Julkaisemme myös tuoreimman tilaston maailman uskontotilanteesta.

KIRKON LÄHETYSSTRATEGIA päivitetään tänä vuonna. Tämä on tärkeä kirkkomme lähetystä ohjaava prosessi, joka liittyy kirkon koko kansainvälisen työn linjaukseen.

Keskeistä siinä on tukea seurakuntien missio-naarisuutta ja lähetysjärjestöjen yhteistyötä. Näin edistämme koko kirkon lähetysten yhteistä toimintaa. Voimassa olevassa kirkon lähetysstrategiassa todetaan, että vuonna 2015 "seurakunnat sisäistävät missionaarisen luonteensa mukaisesti lähetysvastuunsa ja näkevät lähetystyön ja kansainvälisen diakonian seurakunnan perustehtävinä."

Vuosi 2015 on nyt. Seurakunnan perustehtävän ja Jumalan "dynamiitin" aika on nyt.

Risto Jukko

Kirkkomme Lähetys 50 vuotta sitten

SUOMEN SEURAKUNTIEN vuonna 1964 antama lähetyskannatus oli Suomen Lähetysseuralle mk 2.782.435,13.

Suomen Lut. evankeliumiyhd. Japaninlähetykselle 300.669,49.

Sv. Luth. Evangeliföreningenin Kenianlähetykselle 109.408,90.

Lähetystulot henkilöä kohden koko kirkossa olivat mk 0,75.

Lähetyskannatus jakaantui hiippakunnittain seuraavasti:

		henkeä kohden mk
Porvoon hiippak.	333.911,70	0,99
Mikkelin hiippak.	476.324,16	0,86
Tampereen hiippak.	449.661,77	0,76
Turun hiippak.	423.207,77	0,76
Helsingin hiippak.	445.371,06	0,73
Lapuan hiippak.	308.414,93	0,63
Kuopion hiippak.	333.162,23	0,58
Oulun hiippak.	178.777,63	0,32

Kirkkomme Lähetys 1/1965

Kristittyjen vainot 2015

Yhdysvaltalainen Open Doors -järjestö kerää säännöllisesti tietoja kristittyjen vainoista.

Luettelossa (World Watch List) on lueteltu ne 50 maata, joissa kristityt ovat ankarimman vainon kohteina.

Open Doors työskentelee maissa, joissa ilmenee eniten vainoa, vahvistaa kristittyjä sen keskellä ja varustaa heitä loistamaan Kristuksen valoa alueillaan.

Äärimmäistä vainoa	4	Syyria	11	Malediivit	18	Qatar	25	Myanmar	32	Komorit
Vakavaa vainoa	5	Afganistan	12	Saudi-Arabia	19	Kenia	26	Palestiinalaisalue	33	Tansania
Huomattavaa vainoa	6	Sudan	13	Libya	20	Turkmenistan	27	Brunei	34	Algeria
Ajoittaista vainoa	7	Iran	14	Jemen	21	Intia	28	Laos	35	Kolumbia
1 Pohjois-Korea	8	Pakistan	15	Uzbekistan	22	Etiopia	29	Kiina	36	Tunisia
2 Somalia	9	Eritrea	16	Vietnam	23	Egypti	30	Jordania	37	Malesia
3 Irak	10	Nigeria	17	Keski-Afrikan tasavalta	24	Djibouti	31	Bhutan	38	Meksiko

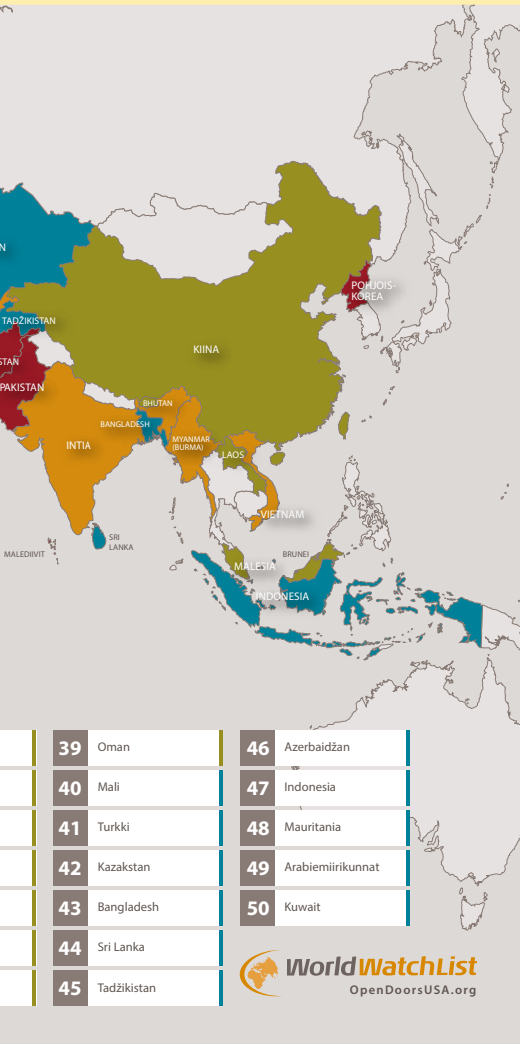
Islamismi syö maailman uskonnonvapautta

Uskonnonvapaus on koetuksella kaikkialla maailmassa. Islamististen terroristiliikkeiden toiminta synkentää tilannetta. Uskontoon liittyvää vainoa ovat harjoittaneet yksittäisten ryhmien lisäksi myös valtiolliset toimijat. Eniten vainoa kokevat kristityt.

Kirjassaan *Vainottu* Lähetysyhdistys Kylväjän lähetysteologi **Jukka Norvanto** lainaa iranilaista kristittyä: ”Kristuksen puolesta on helppo kuolla. Paljon vaikeampi on elää hänen puolestaan.”

Tällä vuosikymmenellä eri uskontojen kannattajista on vainottu eniten kristittyjä.

Kansainvälisesti arvostettu Worldwatch-instituutti kerää vuosittain tietoja maista, joissa uskonnonvapaus ei toteudu. Tietojen perusteella uskonnonvapaus toteutui vuonna 2014 huonoimmin seuraavissa valtioissa: Pohjois-Korea, Somalia, Syyria, Irak, Afganistan, Saudi-Arabia, Maledii-

vit, Pakistan, Iran ja Jemen. Näistä monet ovat myös maailman epävakaimpia valtioita.

Niiden 50 maan joukossa, joissa uskonnonvapaus toteutuu huonoimmin, 15 valtiota sijaitsee Afrikassa ja peräti 11 Lähi-idässä. Lähes kaikissa Lähi-idän maissa kristittyjä siis vainotaan jollakin tavalla.

Ykkösenä Pohjois-Korea

Pohjois-Korea on ollut jo 12 vuotta Worldwatch-instituutin luettelon kärjessä. Tämä kertoo, että vallanvaihdos Pohjois-Korean johdossa ei ole

muuttanut tilannetta yhtään paremmaksi. Nykyinen hallitsija **Kim Jong-un** on jatkanut isänsä **Kim Jong-ilin** politiikkaa.

Valtaapitävien ja erityisesti maan hallitsijan paikallinen kunnioitus ja palvominen eivät anna sijaa muille ideologioille tai uskonnoille. Johtajakultista poikkeaminen johtaa yleensä toisinajattelijan koko perheen rankaisemiseen valtion ylläpitämällä uudelleenkasvatustilakampeilla.

Pohjois-Korean työleireillä elää arviolta 200 000 vankia ja vangittujen joukossa on myös kristittyjä. Pohjois-Koreassa kristittyjen vainoa harjoittaa kommunistinen puolue poliittisin perustein.

Wahhabilaisuus leviää Somaliassa

Kristityt ovat vainon kohteina myös monissa sellaisissa maissa, joissa islam on valtauskonto. Pohjois-Korean jälkeen Worldwatch-instituutin luettelon seuraavat 10 maata ovat islamilaisia valtioita.

Niistä ensimmäinen on Somalia. Muslimitaustainen kristitty voi Somaliassa joutua vangituksi ja teloitetuksi milloin tahansa. Tässä sekasortoisessa ja todennäköisesti maailman korruptoituneimassa maassa klaaneja yhdistää käsitys, että kristinuskolle, kristityille tai kristillisille seurakunnille ei tule antaa elintilaa. Tämän käsityksen on vahvistanut myös maan hallitus.

Tilannetta ei helpota terroristijärjestö al-Shabaab, joka tukeutuu islamin tiukkaan wahhabilaiseen tulkintaan. Wahhabilaisuuden mukaan islamilaista sharia-lakia tulee soveltaa yhteiskunnan kaikilla alueilla. Al-Shabaabin jyrkkyydestä kärsivät myös maltilliset muslimit ja esimerkiksi islamin mystistä suuntausta edustavat suufilaiset.

Islamilaista kalifaattia rakentavan Isis-järjestön raakalaismaiset teot Pohjois-Irakissa ja Syyriassa sekä Pohjois-Nigerian islamistisen Boko Haram-liikkeen terrori ovat uusi ja huolestuttava ilmiö.

Kyse on ihmisoikeuksista, ihmisarvosta sekä mielipiteen ja uskonnon harjoittamisen vapaudesta. Kun ihmisyyttä poljetaan, koko maailma kärsii.

Jaakko Rusama

Eri uskontojen kannattajien vainoja on käsitelty laajemmin Kirkon lähetystyön keskuksen kotisivulla www.sakasti.evl.fi/kirkkommelalahetus

Jokeen heitetty mies

Kun kambodžalainen David Simon oli 16-vuotias, hänen koulukaverinsa heittivät hänet jokeen. He sanoivat, että hän petti khmer-verensä kääntymällä kristityksi. David nousi joesta ja palasi likomärkänä luokkaansa. Kosta odottaneet luokkatoverit saivat kuulla Davidin suusta yllättävän viestin.

KAMBODŽAN PÄÄKAUPUNGISSA Phnom Penhissä asuva David Simon, 40, on neljännen polven kristitty. Monien sukupolvien ketju katkesi 1970-luvulla, kun Pol Potin hirmuhallinto tappoi lähes kaksi miljoonaa ihmistä.

Davidin perheen nimet olivat teloitettavien kirjassa. Hirmuhallinnon aikana kaikki uskonnollinen elämä yritettiin kitkeä pois. David uskoo, että ilman Jumalan apua he eivät olisi selvinneet. Vainojen aikana äiti ja pieni David rukoilivat paljon.

Buddhalaiset kääntyivät

Vuonna 1979 Vietnamin väliintulo lopetti Pol Potin hallinnon ja kansanmurhan. Tämän jälkeen monet buddhalaiset kääntyivät kristityiksi.

”Uskon, että suuri muutos johtuu niistä kauheuksista, joita ihmiset joutuivat kohtaamaan. Monet hartaat buddhalaiset olivat ihmeissään siitä, että he saivat osakseen pahuutta, vaikka olivat

koko ikänsä tehneet hyvää. Ihminen ei pystykään auttamaan itseään omilla teoillaan, niin kuin Buddha oli opettanut. Monien usko karman lakiin murtui”, David pohtii.

Vaikka kristityksi kääntyminen ja kristittynä eläminen on Kambodžassa nykyisin helpompaa, kristityt kokevat edelleen vaikeuksia.

”Kuusitoistavuotiaana olin lukiossa ainoa kristitty. Tunnustin rohkeasti olevani kristitty ja kerroin evankeliumista koulutovereille ja opettajille.”

”Opettajat yrittivät painostaa minua hylkäämään uskon ja jatkamaan opintoja stipendin turvin Neuvostoliitossa.”

David kuitenkin uskoi, että Jumalalla oli suunnitelma hänen varalleen kotimaassa, ja hän torjui kaikki ehdotukset. Muut oppilaat kiusasivat ja syrjivät jatkuvasti Davidia hänen uskonsa vuoksi. He sanoivat, että hän on pettänyt khmer-verensä.

Lopulta Davidin vainoaminen kärjistyi niin, että kuusi oppilasta otti hänet kiinni ja heitti koulun vieressä virtaavaan jokeen.

David Simonilla on paljon työtä lähetystyöntekijöiden kieltenopettajana ja seurakuntansa vapaaehtoisena pastorina.

”

David uskoo, että Kambodžan kristityt lähettävät tulevaisuudessa lähetystyöntekijöitä Vietnamiin ja Laosiin.

Katarina Kilunen

Päättäväinen paluu

Kova virta vei Davidin järvelle, josta hän pääsi uimaan rannalle. Hän ei kuitenkaan lähtenyt kotiin vaan marssi takaisin luokkaan. Hän istui kiusaajiensa keskellä litimärkänä, mutta ei syyttänyt heitä.

Kostamisen sijaan David lainasi tilannetta hämmästelevälle opettajalle ja kiusaajilleen Jeesuksen sanoja: ”Siunatkaa niitä, jotka teitä kiroavat, rukoilkaa niiden puolesta, jotka teitä parjaavat.”

Tämän jälkeen kiusaajista tuli nuoren evankelistan henkivartijoita. Saattoipa käydä niinkin, ettei Davidin tarvinnut maksaa koululounastaan, vaan jotkut pojista tarjosivat sen hänelle.

”Se oli välillä jopa hieman kiusallista”, David myöntää ja virnistää päälle. Vielä nykyäänkin jotkut entisistä kiusaajista tulevat kirkolle tapaamaan Davidia.

Nyt David on Phnom Phenin Tumnobtekin kirkon vapaaehtoisena toimiva pastori ja seurakunnan tukipilari: hän vetää miesten ryhmiä ja musiikkikerhoa, kiertää maakunnissa ja pitää raamattutunteja. Hän tekee kaiken tämän vapaaehtoistyönä. Elantonsa hän saa lähetystyöntekijöiden khmerin kielen opettajana.

Vaikea päätös

Seurakunnan iäkäs pastori on pyytänyt Davidia jatkamaan seurakunnan pappina. Päätös on vaikea, sillä hänen aikansa ei riitä sekä papin että kielen opettajan tehtäviin. Myös perhe tarvitsee hänen aikaansa.

”Töitä on paljon”, David huokaa. ”Monet seurakuntalaiset ovat ylpeitä siitä, että heillä on hieno kirkko. Olen yrittänyt selittää heille, ettei kirkkorakennus ole tärkeä. Kristittyjä ei pidä tunnustaa kristityiksi siitä, että heillä on hienot kirkot ja paljon rahaa. Kristityt pitää tunnustaa uskosta, rakkaudesta ja hyvistä teoista. Seurakuntalaiset ovat Kristuksen ruumis.”

David uskoo ja toivoo, että Kambodžan kristityt voisivat tulevaisuudessa lähettää lähetystyöntekijöitä ympäröiviin maihin, ennen kaikkea Vietnamiin ja Laosiin.

”Ne ovat vaikeita maita, mutta Jumalalla on tapana kääntää vaikeat ja pahat asiat hyväksi.”

Tero Massa

Kirjoittaja on Suomen Lähetysseuran työntekijä ja toimii Thaimaan evankelisluterilaisen kirkon pappina ja Lähetysseuran Mekongin alueen tiedottajana.

Vainottujen rinnalla

Kirkoilla, seurakunnilla ja yksittäisillä ihmisillä on kasvava halu auttaa vainottuja kristittyjä.

NOIN 100 MILJOONAA kristittyä noin 60 maassa on vaarassa tulla vainotuksi uskonsa vuoksi, kertoo vainottujen kristittyjen puolesta toimiva Open Doors International. Usein vainotut jäävät vaille median huomiota. Kirkoilla, seurakunnilla ja yksittäisillä ihmisillä on kuitenkin kasvava halu tukea ja auttaa heitä. Suomessa toimii useita tahoja, jotka luovat tähän mahdollisuuksia. Tieto siitä, mitä maailmalla tapahtuu, on ratkaisevassa asemassa.

”On tärkeää hankkia oikeaa tietoa vainotuista kristityistä, kertoa heidän tilanteestaan ja synnyttää halua rukoukseen ja auttamiseen”, Stefanus-Lähetyskeskuksen lähetysjohtaja **Juhani Huotari** sanoo.

Tässä seurakunnat, kirkot ja järjestöt ovat avainasemassa. Tietoa vainotuista kristityistä saa

Stefanus-Lähetyskeskuksen lisäksi myös Marttiryikirkon ystäviltä. Suomen Evankelisen Allianssin yhteydessä toimiva Kristittyjen ihmisoikeusryhmä KRIO tekee vainottujen kristittyjen asiaa tunnetuksi ajamalla oikeutta uskonnonvapautteen kaikkialla maailmassa. Suomen Ekumeenisen Neuvoston julkaisut tarjoavat tietoa ja toimintamalleja työhön ihmisoikeuksien puolesta.

Suomeen on tänä vuonna tarkoitus perustaa Open Doors Finland -järjestö. Sen tulevaisuuden toiminnanjohtajaksi on valittu **TM Miika Auvinen**.

Kirjeitä vankilaan

Vastustus ja vaino voivat tulla monelta taholta. Suomalaiset järjestöt muistuttavat rukouksen merkityksestä.

”On syytä rukoilla vainottujen puolesta, että he kestävätkä painostuksen alla. On myös tärkeää rukoilla vainoajien puolesta, he voivat muuttaa käytöstään tai jopa tulla herätykseen”, Huotari kertoo.

”

Rauha on myös sitä, että lapset voivat käydä koulua, nuoret pääsevät töihin ja voivat perustaa perheen.

Vasemmalta oikealle:

Salolainen Juhani Huotari toimii vuonna 1973 perustetun Stefanus-Lähetyksen lähetysohjohtajana.

Kokkolalainen rovasti Johan Candelin perusti Marttyyrikirkon ystävät vuonna 1982.

Espoolainen teologian maisteri Miika Auvinen on valittu tänä vuonna perustettavan Open Doors Finlandin toiminnanjohtajaksi.

Monet suomalaiset ovat liittyneet kärsivien kristittyjen puolesta toimiviin vetoomusryhmiin. He lähettävät kortteja ja kirjeitä uskonsa tähden vangituille kristityille ja heidän omaisilleen.

”Tällainen toiminta antaa vangeille rohkeutta, parantaa heidän kohteluaan ja edistää oikeusprosesseja”, Huotari sanoo.

Viranomaisille ja konsulaatteihin lähetetään myös tarvittaessa vetoomuksia, mutta vangeille lähetetyt kirjeet ja kortit ovat tuottaneet hyvän tuloksen. Toimintaan voi tulla mukaan ottamalla yhteyttä Stefanus-Lähetyksen toimistoon.

Lobbausta ja kirkkoturvaa

Myös seurakunnat tukevat vähemmistökirkkoja ja vainottuja kristittyjä monin tavoin. Marraskuussa Espoon seurakuntayhtymä myönsi 40 000 euron avustuksen Pohjois-Irakissa maan sisäisiksi pakolaisiksi ajettujen etnis-uskonnollisten vähemmistöjen auttamiseksi.

”Apu toimitettiin Suomen Lähetyseuran kautta, joka puolestaan rahoittaa Luterilaisen maailmanliiton hanketta kriisialueella”, monikulttuurisuustyön sihteeri **Matti Peiponen** kertoo.

Taloudellista tukea vähemmistökristityille välittävät myös muut organisaatiot, mutta aina siitä ei voi kertoa julkisuudessa. Esimerkiksi Lähetyshdistys Kylväjä tekee merkittävää työtä uskonnonvapauden ja vainottujen puolesta, mutta työn tuloksellisuuden ja uhattujen ihmisten turvallisuuden vuoksi siitä ei raportoida.

Myös Marttyyrikirkon ystävät -järjestön perustanut **Johan Candelin** lobbaa aktiivisesti vainottujen puolesta.

”Haasteet kasvavat jatkuvasti ja paikalliset pyytävät esirukouksiamme ja tarvitsevat taloudellista tukeamme. Miten voimme kieltäytyä auttamasta?” Candelin kysyy.

Vainottuja kristittyjä tuetaan myös päivittämällä kirkkoturvaohjeita.

”Kirkkoturvaohjeet parantavat seurakuntien valmiutta tukea maastaan paenneita vainottuja kristittyjä, jotka hakevat turvaa tai suojaa kirkosta meillä Suomessa”, Matti Peiponen sanoo.

Johanna Björkholm-Kallio

Uutisia maailmalta

Marttyyrien Ääni julkaisee *Stefanus-viestiä* ja kustantaa ohjelmia TV7-kanavalla ja Radio Deissä. Marttyyrikirkon ystävät lähettää sähköisiä viikkoraportteja ruotsiksi ja suomeksi.

Suomen ekumeeninen neuvoston sivuilta voi ladata dokumentit *Uskonnonvapaus ja ulkopolitiikka*, *Uskonnonvapaus on perusoikeus* ja *Kirkko turvapaikkana*.

Verkossa:
 ekumenia.fi
 marttyyrienaani.fi
 martyredchurch.net
 opendoors.org
 suomenevankelinenallianssi.fi/kristittyjen_ihmisoikeusryhma

*Islamista kristinuskoon kääntynyt
turkulainen Amin käyttää ristikorua.
Vaikka se on laillista, se ei silti ole
turvallista.*

Usko lain suojassa

Saksalaisen filosofin Jürgen Habermasin mukaan uskonnot tarjoavat elämälle syviä merkityksiä, joita ei tässä monesti kyynisessä ja pinnallisessa maailmassa ole liikaa. Niitä ei pitäisi vainota vaan varjella, jotta yhteiskunta voisi paremmin.

MODERNIN AJAN TUNNETUIN esimerkki vainosta ovat juutalaisvainot natsi-Saksassa. Kansainväliseen oikeuteen tuli niiden seurauksena määritelmä ”rikoksista ihmisyyttä vastaan”. Niillä tarkoitetaan seuraavia asioita: ”Murha, joukkomurha, orjuuttaminen, pakkosiirto tai muu epäinhimillinen teko mitä hyvänsä siviiliväestöä kohtaan, sekä poliittinen, rodullinen tai uskonnollinen vaino, kun sellaiset teot tehdään yhteydessä rikokseen rauhaa vastaan tai sotarikokseen.”

Vaino on siis myös kansainvälisen oikeuden termi ja voi tarkoittaa poliittista, rodullista tai uskonnollista vainoa.

Laki torjuu vainoa

Suomen laki torjuu vainoa monin tavoin. Lainsäädäntömme turvaa yleiset vapausoikeudet, joihin sisältyy esimerkiksi oikeus harjoittaa omaa uskontoa. Meillä on laki miesten ja naisten välisestä tasa-arvosta sekä yhdenvertaisuuslaki, jonka kuu-dennessa pykälässä on syrjinnän kielto: ”Ketään ei saa syrjiä iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden, sukupuolisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.”

Uskonnonvapautta on pyritty turvaamaan myös kansainvälisin sopimuksin.

Oikeudellisesta näkökulmasta katsottuna vaino on sitä, että uskonnonvapaus ei toteudu. Kirkkohistoriassa vainot liitetään etenkin Rooman valtakunnan aikaan ennen 300-luvulla tapahtunutta konstantinolaista käännettä. Vuonna 313 Konstantinus Suuri antoi kristityille uskonnonvapauden ja vuonna 390 kristinuskosta tuli Rooman valtionuskonto.

Uskonnonvapauden rajoittaminen ei kuitenkaan päättynyt tähän. Esimerkiksi juutalaisia on vainottu kautta historian ja osansa siitä ovat saaneet myös kristityt. 1900-luvulla kristittyjä vainottiin kommunistisissa maissa, joissa vannottiin tieteellisen ateismin nimeen. **Adolf Hitlerin** Saksassa ei vainottu vain juutalaisia vaan myös muita ryhmiä, jotka vastustivat natsismia vakaumuksensa vuoksi.

Uskonnonvapaustilastojen mukaan eniten vainoa kokevat muslimit, juutalaiset ja kristityt. Tilanne on erittäin paha Lähi-idässä Syyrian konfliktin ja Isis-järjestön vuoksi sekä Nigeriassa Boko Haramin toiminnan seurauksena.

Häpeä moottorina

Millaiset yhteiskunnalliset ja aatehistorialliset tekijät luovat suotuisan maaperän uskonnolliselle vainolle?

Sen me tiedämme, että taloudellisesti hankalat ajat lisäävät vainoa. Tämä on havaittu esimerkiksi antisemitismin kohdalla. Vainolle suotuisaa maaperää luo myös kokemus kansallisesta häpeästä ja omanarvontunnon loukkaamisesta. Tällaista kokivat esimerkiksi saksalaiset Versailles’n häpeärauhassa ensimmäisen maailmansodan jälkeen ja venäläiset Neuvostoliiton romahdettua.

Kunnian loukkaamisen kokeminen on yleisinhimillistä. Se liittyy hyvin erilaisiin asioihin, kuten nationalismiin, vallitsevan valtajärjestelmän puolustamiseen, arvostuksen tunnetta koettelemaan työttömyyteen, köyhyyteen ja näköalattoomuuteen.

Myös uskontojen pyhissä kirjoituksissa on ai-neksia, joita voidaan käyttää väärin ja sekoittaa maallisiin valtapärykimyksiin. Näin on tehty isla-

Elämme suuren käänteen aikaa.
Aikaisemmin uskonnot nähtiin
rauhantien voimavaroina.

min miekkalähetyksessä ja sitä seuranneilla kristittyjen ristiretkillä. **Martti Lutherin** myöhäisiä kirjoituksia on puolestaan hyödynnetty propagandassa juutalaisia vastaan.

Uskonto uhkana

Onko länsimaissa sellaista ajattelua tai käytäntöjä, jotka voivat vahvistuessaan johtaa vainoon, jonka syynä on vakaumus tai etninen alkuperä?

Valitettavasti vastaus on kyllä. Selkeitä esimerkkejä tästä löytyy ainakin Kreikasta, Ranskasta, Saksasta, Britanniaasta, Ruotsista ja Suomes- ta. Monissa maissa toimii kansallis-sosialistisia ja äärioikeistolaisia ryhmiä, kuten esimerkiksi Kreikan Kultainen aamunkoitto -puolue. Tiedotusvälineillä on suuri vastuu siitä, miten ne viestivät tällaisista ilmiöistä.

Elämme suuren käänteen aikaa. Aikaisemmin uskonnot nähtiin rauhantien voimavaroina. Nyt uskontoja ja uskovia pidetään mahdollisena uhkana. Muutoksen taustalla ovat New Yorkin kaksoistornien tuhoaminen syyskuussa 2001 sekä uskonnolla perustellun väkivallan voimistuminen Afganistanissa, Intiassa, Somaliassa, Sudanissa, Nigeriassa sekä ennen muuta Lähi-idässä.

Euroopassa puolestaan työtä hakevat ihmiset ovat joutuneet kokemaan, että uskonnollinen vakaumus – myös kristillinen – on vaikeuttanut työnsaantia.

Islamofobia ja antisemitismi ovat meille tuttuja käsitteitä. Nyt on aika opetella uusi sana: kristianofobia. Se tarkoittaa länsimaista uskontoallergiaa ja pyrkimystä sulkea uskonnot pois julkisesta tilasta.

Euroopan neuvosto ja Saksan parlamentti ovat selvästi aktivoituneet uskonnonvapauskysymyksissä viime vuosina. Saksalaisen filosofin **Jürgen Habermasin** mukaan elämme länsimaisen yh-

teiskunnan jälkisekulaaria vaihetta, jossa uskonnot eivät hävinneetkään, vaikka älymystö niin ennusti.

Habermasin mukaan uskonnot tarjoavat elämälle syviä merkityksiä, joita ei tässä monesti kynnissä ja pinnallisessa maailmassa ole liikaa. Niitä ei pitäisi vainota vaan varjella, jotta yhteiskunta voisi paremmin. Pariisin Charlie Hebdo -isku ei muuta tätä tosiasiaa. Rauhantien ja aidosti suvaitsevainen yhteiskunta tarvitsee uskontojen ja kulttuurien välistä vuoropuhelua sekä tervettä uskonnollista identiteettiä.

Todistaja teoin ja sanoin

Hitleriä vastustaneen Tunnustuskirkon kantava voima **Dietrich Bonhoeffer** piti kristityn ja kirkon kutsumuksena Herransa seuraamista ”ihmisenä toisia varten” ja ”kirkkona toisia varten”.

Tämä missionaarinen ja diakoninen näky kristillisestä elämästä merkitsi hänelle uskollisuutta omalle identiteetille kristittyinä ja raamatullista spiritualiteettia. Samalla se merkitsi myös uskosta todistamista ”teoin ja sanoin”.

Kun sanojen ja tekojen ristiriita oli vienyt uskottavuuden, tuli ottaa lusikka kauniiseen käteen ja vain ”rukoilla ja tehdä oikein”. Tästä alkaisi uudistuminen.

Bonhoeffer varoitti itse valitusta ja etsitystä marttyyriudesta. Samalla hän painotti uskollisuutta Kutsujalle: ”Vain uskova on kuuliainen, vain kuuliainen uskoo”, hän muotoili kirjassaan *Kutsu seuraamiseen*.

Bonhoeffer varoitti yrityksistä tehdä ensin itsestään pyhimys. Hän kehotti elämään ”syvässä tämänpuoleisuudessa” Kristusta seuraten ja avoimena Jumalan avaamille mahdollisuuksille. Oli odotettava Jumalan omaa aikaa, jolloin evankeliumi jälleen kaikuu.

Valmis kuolemaan

Bonhoeffer oli valmis kuolemaan marttyyrina. Hän koki, ettei hän voinut jäädä pakoilemaan Yhdysvaltoihin jos hän haluaisi rakentaa Saksaa ja sen kirkollista elämää myös sodan jälkeen.

Kirjoituksissaan *Kirjeitä vankilasta* ja *Ethik* hän pohti uskollisuutta ”annetulla paikalla”, mikä ei tarkoittanut maailman vääntämistä sijoiltaan eikä taistelemista tuulimyllyjä vastaan.

Hän valitsi osallistumisen vastarintaliikkeeseen ja osallisuuden Adolf Hitlerin vastaiseen salaliittoon. Hän perusteli tätä esimerkiksi mielenhäiriöön joutuneesta kuljettajasta, joka ajaa kohti väkijoukkoa uhaten murskata sen. Tällaisessa tilanteessa ei tule vain seurata mitä tapahtuu ja rientää auttamaan eloon jääneitä, vaan kuljettaja pitää yrittää pysäyttää ennen törmäystä.

Bonhoeffer tiesi, että tällaiseen toimintaan osallistuessaan hän rikkoisi käskyn *Älä tapa*. Silti hän katsoi, että tämä oli ”vapaan vastuullisuuden teko”, yritys valita pienempi paha.

Ristiinnaulitun rakkaus erehtyväistä kohtaan oli hänen turvansa, meni syteen tai saveen. Häntä kantoi luottamus ”hyvyyden voimiin” ja Jumalan avaamaan tulevaisuuteen.

Olen myös itse kokenut, että ristin teologia on syvimmän ja realistisimman toivon lähde. Ääritilanteita ja marttyyriutta ei pidä hakea, mutta luottamus elämän perustaan, ajasta iankaikkisuuteen ulottuvaan Todellisuuteen on niin tärkeää, että ilman sitä elämä ei edes ole mielekäs.

Siksi Jumala kutsuu jotkut veritodistajiksi, jotka tekevät uskomisen ja elämisen muille helpommaksi.

Tomi Karttunen

johtava asiantuntija, teologia ja ekumenia

Todistajina vaarojen

Aina kun evankeliumia viedään uusille alueille ja uusien ihmisten pariin, on otettava riskejä. Kansanlähetyksen aluekoordinaattori Juhani Koivisto kertoo, millaisia turvallisuushaasteita lähetysjärjestöillä nykyään on.

OLI KESÄINEN HEINÄKUINEN lomapäivä. Olin juuri saanut klapit siirretyksi vajaan ja suunnittelin lähtöä kirjastoon Riihimäelle, kun kännykkä soi.

Puhelimessa oli lähetysjohtajamme **Mika Tuovinen**. Hän kertoi, että hänellä on huonoja uutisia ja että minun pitäisi lähteä saman tien toimistolle kriisiryhmän kokoukseen.

Palaverissa tarkentui mitä oli tapahtunut. Kaksi työntekijäämme, **Seija Järvenpää** ja **Kaija Martin** olivat samana aamuna saaneet surmansa moottoripyörällä kulkeneiden terroristien luodeista.

Nyt toteutui pahin, mitä olimme kauan pelänneet. Edellisen kerran saimme näin huonoja uutisia 34 vuotta sitten. Silloin työntekijämme **Eeva** ja **Erik Barendsen** surmattiin kotonaan Kabulisissa.

Kolareita ja sieppauksia

Lähetysjärjestöjen työssä joudutaan monenlaisiin vaaroihin. Työntekijöiden turvallisuudesta huolehtimiseen joudutaan sitomaan paljon työnantajan varoja ja voimia.

Perinteisesti suurin vaara on ollut liikenne. Monissa maissa ajetaan kehnolla kalustolla liian lujaa ja säännöistä piittaamatta. Vaaroja ovat aiheuttaneet myös sodat, vallankumoukset, maanjäristykset ja hyökyaallot.

Jotkut työntekijät ovat joutuneet ryöstön kohteiksi. Joissakin islamilaisissa maissa on nykyisin entistä suurempi vaara tulla siepatuksi tai joutua terrorismin uhriksi. Terrori-iskut suunnitellaan kohteisiin, joissa niiden teho ja julkisuusarvo ovat mahdollisimman suuria.

Maissa, joissa vauraus jakautuu hyvin epätasaisesti, esiintyy paljon väkivaltaa. Länsimaiset

”

Euroopan unionissa uskonnonvapaustilannetta seurataan vireämmin kuin omassa eduskunnassamme.

ihmiset kuvitellaan ilman muuta rikkaiksi. Yksi tällainen suurten elintasoerojen maa on Papua-Uusi-Guinea. Siellä työntekijää ei uhata hienoilla aseilla, mutta myös viidakkoveitsellä voi ryöstössä syntyä pahaa jälkeä. Ryöstön motiivina on useimmiten raha.

Riskejä on otettava

Jeesuksen seuraajia kutsutaan Uudessa testamentissa hänen todistajikseen. Jotkut todistajat menettävät henkensä todistajan tehtävässä. Heitä sanotaan marttyyreiksi.

Tällaiset todistajat ovat hyvin erilaisia eikä kaikkia heistä edes tunneta nimeltä. Työaloilamme ehkä tunnetuin marttyyri on Etiopian Evankelisen Mekane Yesus -kirkon pääsihteeri **Gudina Tumsa**, joka sai surmansa marxilaisen vallankumouksen pyörteissä vuonna 1979.

Etiopiassa marttyyreja on ollut monia muitakin. Osa heistä on paikallisia evankelistoja, toiset ulkomaalaisia työntekijöitä. Kun Mekane Yesus -kirkko täytti 50 vuotta, juhlassa pidettiin muistotietä uskonsa tähden kuolleille kirkon työntekijöille.

Aina kun evankeliumia viedään uusille alueille ja uusien ihmisten pariin, on otettava riskejä. Tämä näkökohta sisältyy Jeesuksen lähetyskäskyn ja tästä kerrotaan myös Paavalin matkojen yhteydessä.

keskellä

Jenniina Nummela

Seija Järvenpää ja Kaija Martin surmattiin Heratissa Afganistanissa 24.7.2014

Kun menemme tuntemattomaan, edessä on vaaroja, joita emme voi välttää. Meidät on kutsuttu viemään evankeliumia yli erilaisten esteiden ja olemaan tässä työssä rohkeita.

Marttyyriuteen ei kristillisen uskon mukaan kuitenkaan kuulu sen tavoittelemisen. Emme myöskään voi etukäteen tietää, kenestä tulee marttyyri. Kaksi ihmistä voi elää ja julistaa samoissa olosuhteissa ja vain toinen heistä kuolee.

Vapauden varjossa

Nykyisin kiinnitetään runsaasti huomiota maihin, joissa kristityt joutuvat kärsimään uskonsa vuoksi. Esimerkiksi Open Doors -järjestö julkaisee luetteloa, jossa maailman maat on asetettu järjestykseen niiden ihmisoikeustilanteen mukaan. Näissä listauksissa Pohjois-Korea on vuosia ollut ykkössijalla eli siellä uskonnonvapaus toteutuu huonoimmin.

Pohjois-Korean jälkeen luettelossa on monia islamilaisia maita, joista suljetuimpia ovat Punaisen meren itäpuoliset valtiot. Keski-Aasian entiset neuvostotasavallat Kazakstan, Uzbekistan, Turkmenistan, Kirgisia ja Tadžikistan ovat juuri nyt erityisen silmälläpidon alla.

Joissakin muslimimaissa, kuten Egyptissä, elää merkittävä kristillinen vähemmistö, joka on vaikuttanut alueella vuosisatojen ajan. Egyptissä kristityt ovat perinteisesti voineet pitää uskoaan esillä kirkkotiloissa ja kodin piirissä, mutta kristinuskon julkista esillä pitämistä rajoitetaan. Egyptissä on ollut jo kauan vaikeaa saada lupia kirkkojen rakentamiseen tai korjaamiseen.

Huhtikuussa 2007 Turkin Malatyassa surmatiin kristillisen kirjakaupan saksalainen työntekijä ja hänen kaksi turkkilaista ystäväänsä. Surmatyön tehneet saatiin kiinni, mutta oikeusprosessi kesti niin kauan, että uuden lain mukaan heidät piti päästää vapaalle jalalle. Oikeusprosessi jatkui edelleen.

Seija Järvenpää kirjoitti toukokuussa 1999: "Tiedän, että jo pelkkä ulkomaalaisten oleminen täällä on monelle paikalliselle suuri rohkaisu ja toivo paremmasta."

Kääntyminen vaikeaa

Islamilaisissa maissa kristityksi kääntyminen on usein vaarallista. Näissä maissa ei tunneta uskonnonvapautta länsimaisessa mielessä.

Kristityksi kääntyneen vaarallisimpia vastustajia voivat olla hänen oman sukunsa jäsenet. Monet heistä on erotettu omasta perheestään. Islamin piirissä uskonsa hylännyt ihminen on luopio ja häpeäksi suvulle. Siksi tällaisen sukulaisen surmaaminen voidaan kokea kunnia-asiana. Joskus sukulaiset voivat vaativat veritekoa merkiksi surmaajan vakaumuksen aitoudesta.

Toiseen uskoon kääntyminen voi olla myös laitonta ja rangaistavaa. Valtauskontoon kuulumattoman voi olla vaikea saada työpaikkaa tai yhteiskunnallista asemaa. Hän voi joutua syytetyksi valheellisin perustein. Näissä oloissa vaatii suurta rohkeutta olla Kristuksen todistaja. Monille todistaminen merkitsee, että on valmis jättämään kotiseutunsa ja elämään vieraalla maalla.

Kuvat: SEKL:n arkisto

Kaija Martin johti International Assistance Mission -järjestön kehityshankkeita Heratin lähellä sijaitseissa kylissä.

Muutoksia seurattava

Toisen maailmansodan jälkeen evankeliumin julistaminen oli hyvin vaikeaa Itä-Euroopan valtioissa ja muissa kommunistisissa maissa. Nykyisin monet islamilaiset maat suhtautuvat kristilliseen julistukseen aggressiivisen kielteisesti.

Valtiot päättävät laeistaan itse, mutta poliittiset suhdanteet voivat vaikuttaa niihin. Euroopan unionissa uskonnonvapautilanteen seuraaminen on vireämpää kuin vaikkapa omassa eduskunnassamme.

”Työmme on rinnalla kulkemista myös vaikeina aikoina.

Suomessa vasta harva kansanedustaja taistelee kaukana olevien kärsivien kristittyjen vapauden puolesta. Kristittyjen kannalta on kipeää, että samaan aikaan kun muslimit voivat rakentaa moskeijoita Euroopassa, kirkkojen rakentaminen monessa muslimimaassa on mahdotonta. Muslimit pitävät kirjapöytää kenenkään estämättä Mannheimin kadulla, mutta samaa yrittävä kristitty voi joutua maksamaan julkisesta todistuksestaan hengellään. Näin kävi esimerkiksi Turkin Malatyassa.

Ison Britannian entinen pääministeri **Margaret Thatcher** vastasi takavuosina osuvasti muslimien pyyntöihin saada rakentaa moskeija: ”Sopii sitten, kun teidän maassanne soivat kirkonkellot.”

Juhani Koivisto

Suomen ev.lut. Kansanlähetyksen aluekoordinaattori

Helmiä todistajien ketjussa

Jeesus kutsui seuraajiaan ottamaan ristinsä. Tämä tarkoitti suostumista jopa kuolemaan Herran vuoksi. Vanha ja Uusi testamentti kertoo monista, jotka kulkivat veritodistajan tien.

ST. PETER DELIVERED FROM PRISON

And, behold, the angel of the Lord came upon him, and a light shined in the prison: and he smote Peter on the side, and raised him up, saying, Arise up quickly. And his chains fell off from his hands. . . . (Acts 12: 7)

ON YLLÄTTÄVÄÄ, ETTÄ sana ”marttyyri” ei esiinny lainkaan suomenkielisessä Raamatussa. Kreikankielisessä alkutekstissä sanaa käytetään usein, mutta sen merkitys on vähän toisenlainen kuin mitä me sanalla yleensä tarkoitamme.

Me ymmärrämme marttyyriin tarkoittavan sellaista uskon todistajaa, joka joutuu kärsimään ja jopa kuolemaan todistuksensa tähden. Kreikan kielellä sana marttyyri puolestaan tarkoittaa ketä tahansa todistajaa. Kun Jeesus viittaa Vanhan testamentin lakiin, jonka mukaan ”jokainen asia on vahvistettava kahden tai kolmen todistajan sanalla”, alkuteksti puhuu kahdesta tai kolmesta ”marttyyristä.”

Jaakob ja Antipas

Uuden testamentin teksteissä mainitaan kuitenkin nimeltä myös muutama sellainen kristitty, joille Jeesuksesta todistaminen on merkinnyt kärsimystä ja kuolemaa. Heistä on tullut marttyyreja sanan siinä merkityksessä, jossa me sitä käytämme. Heistä on tullut veritodistajia.

Luukas kertoo Apostolien teoissa kuningas **Herodes Agrippan** mestauttaneen Jaakobin, Johanneksen veljen, siis yhden apostoleista. Ilmestyskirjassa mainitaan Pergamonissa elänyt Jeesuksen ”uskollinen todistaja Antipas”, joka surmattiin siellä, missä Saatana asuu (Ilm. 2:13).

Pergamonia kutsutaan Saatanan asuinpaikaksi ilmeisesti siksi, että se kasvoi keisarikultin keskustaikaksi, ja juuri keisarikultin tähden monet kristityt menettivät henkensä. He eivät suostuneet palvomaan Rooman keisaria jumalana.

Myöhemmin Ilmestyskirjassa Rooman valtakuntaa nimitetään Babyloniksi, Jumalan kansan arkkiviholliseksi, ja sitä kuvataan suurena porttona, joka ”oli juopunut pyhien verestä ja Jeesuksen todistajien verestä” (Ilm. 17:6).

Vaikka Uudessa testamentissa ei siis nimeltä mainita montaa marttyyria, joutuivat kuitenkin useat kristityt maksamaan uskostaan hengellään jo Uuden testamentin aikana.

Ensimmäinen marttyyri

Tunnetuin Uuden testamentin veritodistajista lienee Stefanos, jonka muistoksi vietämme tapainpäivää. Stefanos kuvataan Apostolien teoissa ensimmäisenä kristittynä marttyyrina. Kertomuksessa Stefanoksen tuomitsemisesta ja kivittämisestä on piirteitä Jeesuksen kärsimyshistoriasta.

Sekä Jeesusta että Stefanosta vastaan värvätään vääriä todistajia (Matt. 26; Ap. t. 6). Molempia syytetään Temppeleä vastaan puhumisesta (Matt. 26; Ap. t. 6). Molemmat rukoilevat teloittajiensa puolesta (Ap. t. 7:20), ja heidän viimeiset sanansa ovat hyvin samankaltaiset (Luuk. 23:46; Ap. t. 7:60).

Kristittyjen vainoaminen ja tappaminen ei kukistanut kirkkoa, vaan se päinvastoin kasvoi ja vahvistui.

Näin haluttiin kertoa, että Stefanos, kuten kaikki muutkin marttyyrit hänen jälkeensä, kulkevat Herransa askelissa myös kärsimyksessä ja kuolemassa.

Tällaiseen seuraamiseen Jeesus oli kutsunut opetuslapsensa. Hän ei luvannut seuraajilleen helppoa elämää ja menestystä, vaan ennemmin ristin kantamista. ”Jeesus kutsui väkijoukon ja opetuslapsensa ja sanoi heille: ’Jos joku tahtoo kulkea minun jäljessäni, hän kieltäköön itsensä, ottakoon ristinsä ja seuratkoon minua’” (Mark. 8:34).

Jeesuksen kuulijoille puhe ristin kantamisesta oli hyvin konkreettinen ja kauhistuttava kuva kärsimyksestä. Olihan ristiinnaulitseminen heille liiankin tuttu roomalainen teloitustapa, jossa keskeistä oli tuomitun julkinen nöyryyttäminen ja tuskallinen ja hidas kuolema.

Tuomittu sai itse kantaa ristinsä, tai sen poikkipuun, teloituspaikalle. Ristin kantaminen on nimenomaan Jeesuksen jäljissä kulkemista ja hänen kohtalonsa jakamista. Jeesus sanoi opetuslapsilleen: ”Muistakaa, mitä teille sanoin: ei palvelija ole herraansa suurempi. Jos minua on vainottu, vainotaan teitäkin” (Joh. 15:20).

Enkeli auttaa apostoli Pietarin ulos vankilasta. Gustave Dorén kuvitusta englanninkieliseen Raamattuun vuodelta 1865.

Johanneksen evankeliumissa Jeesus varustaa seuraajiaan tulevaan aikaan: ”Teidät erotetaan synagogasta, ja tulee sekin aika, jolloin jokainen, joka surmaa jonkun teistä, luulee toimittavansa pyhän palveluksen Jumalalle” (Joh. 16:2).

Pietarin risti

Pietarin kuolemasta ei kerrota Uudessa testamentissa, mutta perimätiedon mukaan hänet ristiin-
naulittiin keisari Neron vainoissa pää alaspäin.

Vaikka Pietarin teloitusta ei kuvata, Jeesuksen sanat Johanneksen evankeliumissa viittaavat hänen kuolemaansa: ”Totisesti, totisesti: Kun olit nuori, sinä sidoit itse vyösi ja menit minne tahdoit. Mutta kun tulet vanhaksi, sinä ojennat kätesi ja sinut vyöttää toinen, joka vie sinut minne et tahdo”. Johannes tulkitsee Jeesuksen sanat seuraavasti: ”Näin Jeesus ilmaisi, millaisella kuolemalla Pietari oli kirkastava Jumalaa” (Joh. 21:18-19).

Marttyyrikuoleman ja yleensäkin uskosta joutu-
tuvan kärsimyksen ymmärrettiin siis kirkastavan Jumalaa ja hänen kunniaansa. Siksi apostolit iloitsivat siitä, että he olivat saaneet kunnian kärsiä häväistystä Jeesuksen nimen tähden (Ap. t. 5:41), ja siksi he vankilassakin saattoivat ylistää Jumalaa ja laulaa hänelle kiitosta (Ap. t. 16:22–25).

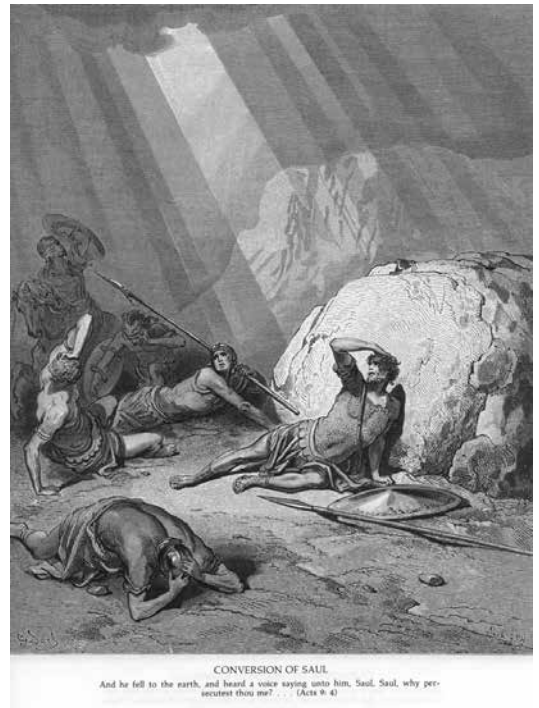
Vainotussa kirkossa huomattiin, miten kristittyjen vainoaminen ja tappaminen ei kukistanut kirkkoa, vaan se päinvastoin kasvoi ja vahvistui. Siksi toisen ja kolmannen vuosisadan vaihteessa elänyt kirkkoisä **Tertullianus** kirjoitti kristittyjen veren olevan siemen.

Vanhan liiton esikuvia

Vaikka varsinaisista kristityistä marttyyreista voidaan puhua vasta Jeesuksen kuoleman ja ylösnousemuksen jälkeen, ensimmäiset kristityt ymmärsivät, että heidän kokemansa vainot olivat jatkoa sille, mitä Jumalan omat olivat kokeneet jo Vanhan liiton aikana.

Heprealaiskirjeen kirjoittaja rohkaisee lukijoita, jotka ilmeisesti olivat joutuneet vainotuiksi, mutta eivät vielä ”vuodattamaan vertaan” tunnus-
taessaan uskoaan (Hepr. 12:4). Hän juoksuttaa

”Saul, miksi vainoat minua?” Jeesus ilmestyy opetuslapsia vainonneelle Saulille Damaskon tiellä. Gustave Dorén kuvitusta englanninkieliseen Raamattuun vuodelta 1865.

heidän eteensä suuren joukon Vanhan liiton aikaisia uskon esikuvia ja tunnustajia, joista monet joutuivat kuolemaan uskonsa tähden (Hepr. 11).

Mooses jakoi Jumalan kansan kärsimykset. Kuningas **Antiokus Epifanes** teloitti julmalla tavalla seitsemän veljestä, heistä kerrotaan Makkabeeslaiskirjoissa. Juutalaisen perimätiedon mukaan profeetta Jesaja laitettiin onton puun sisään ja puu sahattiin poikki.

Profeetta Sakarja, Jojadanin poika kivitettiin temppelin esipihalla (2. Aik. 24). Legendan mukaan profeetta Jeremia kivitettiin kuoliaaksi. Monia muita nimettömiksi jääneitä uskon sankareita pilkattiin, ruoskittiin, vangittiin ja mestattiin miekalla. Nämä kärsimykseen ja kuolemaan asti uskoaan tunnustaneet Jumalan omat ovat kannustavia esimerkkejä niille kristityille, joiden osa on nyt kantaa Kristuksen pilkkaa, ehkä jopa marttyyrikuolemaan asti.

Ville Auvinen

Varhaisen kirkon todistajat hehkuivat rohkeutta ja iloa

Varhaisen kirkon marttyyrikertomusten tarkoitus oli lohduttaa ja rohkaista kristittyjä, jotka joutuivat kärsimään uskonsa vuoksi, kirjoittaa Åbo Akademin latinankielen lehtori Anni Maria Laato.

SANA marttyyri TARKOITTI alun perin yksinkertaisesti todistajaa. Apostolien teoissa Jeesus sanoo: ”Te saatte voiman, kun Pyhä Henki tulee teihin, ja te olette minun todistajiani (marttyyreitani) Jerusalemissa, koko Juudeassa ja Samariassa ja maan ääriin saakka” (Ap. t. 1:8).

Paavali yhdisti todistamisen ja kärsimisen (Room. 8:17; 2 Kor 1:5). Marttyyrikertomukset syntyivät, kun kristityt halusivat vainojen aikana kertoa toisilleen, mitä heille tapahtui. He kirjoittivat kirjeitä ja kuvauksia oman paikkakuntansa tapahtumista. Tekstejä kopioitiin ja jaettiin eteenpäin. Tarkoituksena oli lohduttaa ja rohkaista sekä antaa esimerkkejä siitä, miten marttyyriin tulee toimia.

Ennen kaikkea kertomusten tarkoituksena on kääntää lukijoiden katse Kristukseen ja näyttää mitä Kristus saa aikaan tavallisissa ihmisissä.

Kuolinpäivää kutsuttiin nimellä natalis, syntymäpäivä, sillä se oli uuden elämän alku.

Ilon opettajia

Marttyyrikertomuksia luettiin ja kuunneltiin myös vainojen päätyttyä. Kuulijat ottivat oppia marttyyrien ilosta, rohkeudesta ja kiittolisuudesta.

Piispa **Augustinus** tarkoitti ”hengellisellä marttyyriudella” kilvoittelua ja kiusausten voittamista. Kahdesta marttyyristä, **Perpetuasta** ja **Felicitaksesta**, Augustinus saarnasi: ”He ovat suuria, me pieniä, mutta Herra siunaa pieniä

Turun ja Kaarinan Seurakuntayhtymä

Anni Maria Laato

yhdessä suurten kanssa. Jos emme voikaan seurata heidän tekoaan, ottakaamme mallia heidän mielenilastaan. Jos emme voikaan seurata heidän kunniaansa, voimme varmasti ottaa mallia heidän ilostaan.”

Vaikka marttyyrikertomukset ovat nimenomaan kertomuksia eivätkä opin esityksiä, niissä käsitellään myös tärkeitä teologisia kysymyksiä.

Miksi kristittyjä kuolee? Kenellä on valta tässä maailmassa? Onko oma-aloitteinen marttyyrius oikein? Mistä todistaja saa voimaa? Milloin on

toteltava maan lakeja ja milloin ei? Miten tulisi suhtautua langenneisiin?

Rohkea orjatyttö

Blandina oli orjatyttö, jonka emäntäkin oli vangittu Lugdunumissa. Blandinaa kidutettiin monin tavoin kolme kertaa. Hän kesti sen ja vastasi syytöksiin: ”Olen kristitty, eikä meidän keskuudessamme tehdä mitään, mitä pitää hävetä.”

Blandina vietiin areenalle eläintaistelupäivänä ja sidottiin paaluun ristin muotoon. Hänet tuotiin päivittäin katsomaan muiden kärsimistä. Kisojen viimeisenä päivänä hänet tuotiin areenalle yhdessä 15-vuotiaan **Ponticus**-nimisen pojan kanssa. Heitä yritettiin vielä kiduttamalla saada vannomaan Rooman jumalien nimeen, mutta

Blandina rohkaisi Ponticusta olemaan suostumatta.

Blandinasta sanotaan: ”Aivan kuin ylevämielinen äiti, joka on kehottanut lapsiaan ja lähettänyt heidät voittajina kuninkaan eteen, hän sai itsekin käydä läpi kaikki lasten kamppailut. Sitten hän riensi heidän luokseen iloiten ja riemuiten lähdestään, ikään kuin hääaterialle kutsuttuna eikä suinkaan petojen eteen viskattuna.”

Kirjoittaja kertoo, että marttyyrien kestävyysden ansiosta Kristuksen ristinkuolema ja ääretön armo tulivat ilmi ja kristittyjen määrä kasvoi.

Mestauksia Afrikassa

Heinäkuun 17. päivänä vuonna 180 Scillium-nimisen pohjoisafrikkalaisen pikkukaupungin 12

Rooman Pyhän Agneksen kirkon kuori. Kirkko on rakennettu keisari Domitianuksen stadionille, jossa Agneksen kerrotaan kuolleen marttyyrina 13-vuotiaana.

Marttyyrit rukoilivat surmaajiensa puolesta Jeesuksen esimerkin mukaan.

kristittyä vietiin Karthagoon prokonsuli **Saturniuksen** kuulusteltaviksi.

Prokonsuli yritti suostutella kristityt uhraamaan keisarin *geniukselle* eli suojelushengelle, mutta nämä kieltäytyivät.

He sanoivat kyllä kunnioittavansa keisaria ja noudattavansa lakeja, mutta eivät tahtoneet palvoa häntä. He palvoivat vain Jumalaa, jota kukaan ei ole nähnyt eikä voikaan nähdä ja joka on tämän maailman hallitsijoiden yläpuolella, kaikkien kuningasten ja kansojen keisari.

Donata sanoi: ”Me annamme kunnian keisarille keisarina, mutta Jumalaa me pelkäämme.” Vestia puolestaan lausui marttyyrikertomusten yksinkertaisen ja usein toistetun lauseen: ”Olen kristitty.”

Lopulta prokonsuli antoi päätöksensä. Nämä kristityt eivät suostuneet palaamaan roomalaiseen elämäntapaan. Siksi heidät oli mestattava miekalla.

Tämän kuultuaan kaikki vangitut sanoivat: ”Jumalalle kiitos!” Marttyyrikertomus päättyy sanoihin: ”ja sitten heidän kaulansa katkaistiin Kristuksen nimen tähden.”

Vaikka kristityt olisivat eläneet kuinka hyvin, heidän tuomitsemisensa syyksi riitti kristityn nimi. Vika oli siinä, että kristittyjen lojaalius kohdistui viime kädessä johonkin muuhun kuin keisariin.

Miesten ja naisten välillä ei ollut eroa, ei kuulusteluissa eikä tuomioissa. Kristityt valitsivat mieluummin kuoleman kuin luopuivat uskostaan, sillä he ajattelivat muutakin kuin maanpäällistä elämää.

Epäilysten alaiset

Kolmannen vuosisadan puoliväliin asti vaino oli satunnaista ja kohdistui useimmiten piispoihin ja muihin vaikuttajiin.

Kun keisarit **Decius** ja **Valerianus** aloittivat järjestelmälliset vainot, kuka tahansa kristitty saattoi joutua tapetuksi. Marttyyreiden joukossa oli naisia ja miehiä, vanhoja ja nuoria, orjia ja aristokraatteja, kouluttamattomia ja korkeasti koulutettuja, hiljaisia ja sanavalmiita.

Yhteistä marttyyreille on uskollisuus, lujuus, rohkeus sekä luja luottamus siihen, että Jumala pitää heistä huolta.

Teksteistä käy myös ilmi, että kaikki kristityt eivät olleet lujia ja kestäviä. Monet taipuivat uhraamaan Rooman jumalille ja suostuivat luovuttamaan pyhiä kirjoja viranomaisille. Jotkut luopuneista halusivat myöhemmin palata takaisin uskon tielle.

Sellaisia, jotka olivat tunnustaneet olevansa kristittyjä mutta jääneet henkiin, kutsuttiin nimellä tunnustajat.

Oikeastaan olisi ollut pikku juttu uhrata Rooman jumalille. Käytännössä tämä merkitsi usein vain suitsukkeen heittämistä liekkeihin ja muutamia sanoja. Viranomaiset eivät ymmärtäneet kristittyjä, jotka kieltäytyivät tästä. He koettivat ylipuhua heitä luopumaan moisesta tyhmyydestä.

Kun vanhaa piispa **Polykarpista** vaadittiin uhraamaan, hän vastasi liikuttavasti: ”Jo 86 vuotta olen häntä palvellut, eikä hän ole tehnyt minulle mitään pahaa. Kuinka voisin pilkata kuningastani, joka on minut pelastanut?”

Toinen kärsii minussa

Marttyyrikertomuksissa kerrotaan usein, että todistajat tunnustivat rohkeasti ja kohtasivat kuoleman tyynenä tai jopa iloisina. Mistä he saivat voiman tähän?

Marttyyrit tiesivät, että Kristus kärsii heidän kanssaan ja heissä. Kärsimistä ja kuolemaa ei pidetty outoina, sillä kristittyjen Herra kulki itse saman tien, eikä palvelija ole Herraansa suurempi.

”

Olisi ollut pikku juttu
uhrata Rooman jumalille.

*Roomalainen pyhä Agnes (noin
291–304) kuvataan usein lampaan
kanssa, joka on latinaksi agnus.*

Joissakin teksteissä kerrotaan, että Pyhä Henki ja Jumalan armo vaikuttavat ihmisessä niin, että hän jaksoi ja kesti. Esimerkiksi Perpetua sai nähdä näkyjä, jotka rohkaisivat häntä ja hänen vankitovereitaan.

Myös kristittyjen yhteys antoi voimaa. Saman paikkakunnan kristityt kannustivat ja tukivat toisiaan, mutta niin teki myös koko maailmanlaajuinen kirkko.

Tätä perusteltiin Paavalin sanoilla: ”Jos yksi jäsen kärsii, kärsivät kaikki muutkin jäsenet, ja jos yksi jäsen saa osakseen kunniaa, iloitsevat kaikki muutkin sen kanssa. Te olette Kristuksen ruumis, ja jokainen teistä on tämän ruumiin jäsen.” (1. Kor. 12:26–27).

Augustinus korosti saarnoissaan, että marttyyrit olivat itsessään heikkoja ja inhimillisiä. Marttyyrien tuntema pelko ja kauhistus olivat luonnollisia asioita. Eihän se olisikaan mikään ihme mennä kuolemaan Kristuksen tähden, ellei kammoksuisi kuolemaa ja mieluummin eläisi. Ainoastaan Kristus kärsi ja kuoli omasta tahdostaan, ja hänkin kuoli Isänsä tahdosta. Juuri marttyyrien tuntema kauhistus kidutuksen ja kuoleman edessä tekee heidän antamastaan todistuksesta luotettavan ja vakuuttavan.

Marttyyrien muistaminen

Varhaisessa kirkossa kunnioitettiin ja arvostettiin marttyyreita. Heidän haudoilleen kokoonnuttiin viettämään jumalanpalveluksia erityisesti heidän kuolemansa muistopäivänä. Tätä päivää kutsuttiin nimellä *natalis*, syntymäpäivä, sillä se oli heidän uuden elämänsä alku.

Omalla esimerkillään marttyyrit todistavat Kristuksesta ja siitä, että on olemassa suurempia ja tärkeämpiä asioita kuin elämä maan päällä.

Olisi voinut ajatella, että kristityissä herää halu kostaa. Useista marttyyrikertomuksista käy kuitenkin ilmi, että koston sijaan marttyyrit rukouksella Jeesuksen esimerkin mukaan surmaajiensa puolesta.

Varhaisen kirkon marttyyrikertomukset herättivät ajattelemaan niitä, jotka nykyään kärsivät uskonsa vuoksi. Heprealaiskirjeessä kehoitetaan: ”Muistakaa vankeja, niin kuin olisitte itse kahleissa heidän kanssaan, muistakaa kidutettuja, tuntee teidänkin ruumiinne kivun.” (Hepr. 13:3)

Anni Maria Laato
dosentti, Åbo Akademi

Marttyyri ja viitta

”HÄNEN VIRKAKÄSITYKSENSÄ on väärä.” (Kunpa tietäisit, mitä joudun kestäämään!) ”Hänen raamattunäkemyksensä on pielessä.” (Miksi minut ymmärretään aina väärin?) ”Hän inhoaa lähetystyötä.” (Miksei hän näe työni tärkeyttä?)

Silloin, kun on paha mieli ja paha olla, on vaikea keksiä hyvää sanottavaa. Vielä hankalampaa on, kun ei tiedä miten sanoittaisi omia tuntemuksiaan.

Vaan mitenpä minä miehenä osaisinkaan. Eihän minulle ole annettu naisellista sanataituruutta. Parasta vain kaataa se kaikki toisten niskaan. (Minä kärsin ja sinä saat tuta sen!)

Vajaa vuosi uudessa tehtävässä Kirkon lähetystyön keskuksessa on pistänyt minut jälleen sille paikalle, jossa käsityksiäni sanoista ja käsitteistä on ravisteltu. Tutut sanat, kuten ”lähetystyö” ja ”kansainvälinen diakonia”, ovat kerta toisensa jälkeen paenneet niitä itsestäänselvyyksiä, joita olen niiden pintaan sirotellut.

Toisinaan se saa minut kiukkuiseksi. Mikseivät toiset voi vain hyväksyä näitä minun määritelmiäni! Nehän ovat ihan selkeitä. Sitten löydän itseni ihailemasta kaikkea sitä innostusta, kekseliäisyyttä ja rohkeutta, jota kirkon ulkomaisessa työssä olevat ja siitä vastaavat ihmiset osoittavat ja ajattelen, että mitäs noista määritelmistä. Kunhan työ tulee tehdyksi, kunhan evankeliumi tulee eleyksi sanoin ja teoin.

Välillä näyttää siltä, että juuri lähetystyöstä on erittäin helppo haalia marttyyriin viitta päälle. Se, jolle lähetystyö on pitkäaikainen rakkaus, kokee tulevana väärin kohdelluksi, kun joku uskaltaa kyseenalaistaa totutut sanonnat ja toimintatavat.

Se, jonka mielikuvat lähetystyöstä ovat kielteisiä, pelkää tulevana käännetyksi. Se, joka haluaa viestittää lähetystyöstä uusille sukupolville kielellä, jota uusi sukupolvi ymmärtää, tuntee joutuvansa kahden tulen väliin.

TODELLISTEN MARTTYYRIEN maailmassa kenenkään Suomessa asuvan ei pitäisi valittaa vainouksi tulemisesta. En ole kuullut yhtään oikeaa

Aarne Ormio

”Auta minua iloitsemaan jokaisesta, jolle kirkkomme työ on niin rakas, että hän jaksaa vaikka kiukutella sen takia.

esimerkkiä siitä. Maailmassa, jossa lähes jokaisen uskonnon edustajia on vainottu tai vainotaan jatkuvasti ihan henkikaupalla, pitäisi varoa marttyyriin viittaan pukeutumista.

Uskonnonvapaus on arvokas asia – arvo itsessään. Siksi kristitty ei voi muuta kuin puolustaa sitä siitakin huolimatta, että omaan ryhmään kuuluvat ovat jossakin päin vainottuja.

Lähetyksen ja lähetystyön sanoma on iloinen ja toivoa täynnä. Siksi rukoulen: Jumala, anna minulle kärsivällisyyttä kestää omaa keskeneräisyyttäni ja luottaa sinun armoosi myös omalla kohdallani.

Auta minua iloitsemaan jokaisesta, jolle kirkkomme työ on niin rakas, että hän jaksaa vaikka kiukutella sen takia. Riisu minulta marttyyriuden viitta, joka peittää kiitollisuuden ja luottamuksen.

Pue minut nöyryyden ja toivon vaatteisiin, jotta elämäni voisi todistaa Sinun valtakunnastasi. Aamen.

Vesa Häkkinen

Kansainvälisen työn koordinaattori
Kirkon lähetystyön keskuksessa

Islamin talossa puhalttaa tuuli

Muslimeja on kääntynyt kristityiksi 2000-luvulla enemmän kuin koskaan sitten Muhammadin syntymän. Aiheesta kirjoitetaan nykyään paljon.

SUOMALAISEN USKONTOTEOLOGIAN JA islam-keskustelun merkittävä tapaus oli **Seppo Syrjäsen** haastatteluihin perustuva väitöskirja *In Search of Meaning and Identity: Conversion to Christianity in Pakistani Muslim Culture* (Helsinki 1984).

Teos osoittaa vakuuttavasti, että pakistanilaisen muslimin kääntyminen kristityksi on hyvin monisyinen ilmiö. Muslimin käsitykset erityisesti Jumalasta ja profeetta **Muhammadista** muuttuvat.

Hiljattain on ilmestynyt kolme mielenkiintoista kirjaa, jotka liittyvät tähän Syrjäsen avaamaan kokonaisuuteen.

Murroksen aika

David Garrisonin *A Wind in the House of Islam* jakaa islamin talon yhdeksään ”huoneeseen”. Maantieteellisesti nämä huoneet ovat Indo-Malesia, Itä-Afrikka, Pohjois-Afrikka, Kaakkois-Aasia, Persia, Turkestan, Länsi-Afrikka, Lounais-Aasia ja Arabia.

Garrison luo lyhyen katsauksen kääntymisiin islamista kristinuskoon. Hän esittää, että Muhammadin kuoleman (632) ja vuoden 2000 välisenä aikana maailmassa olisi ollut 13 muslimiyhteisöissä havaittavaa liikehdintää tai liikettä Jeesuksen puoleen. Sen sijaan vuosina 2000–2012 tällaisia liikkeitä olisi todettu 69.

Liikehdintä tai liike tarkoittaa vähintään 1000 kastettua muslimitaustaista Jeesukseen uskovaa tai vähintään 100 uutta jumalanpalvelusyhteisöä kahden vuosikymmenen aikana yhdessä ja samassa muslimiryhmässä.

Kirja perustuu Garrisonin tekemiin yli 1000 haastatteluun 45 liikkeestä 33 muslimiyhteisön

”

Monet muslimit ovat kääntyneet kristinuskoon nähtyään unen tai saatuaan ilmestyksen.

parissa 14 maassa. Garrison löytää kääntymisistä yhteisiä piirteitä. Monet muslimit ovat kääntyneet kristinuskoon nähtyään unen tai saatuaan ilmestyksen. Joskus kääntymisprosessi on lähtenyt liikkeelle havainnosta, että profeetta Muhammadin käytös ja luonne eivät olleet Jumalan miehelle sopivia. Joidenkin kertomusten taustalla on ahdistus siitä, että Koraani ei pystynyt tarjoamaan varmuutta pelastuksesta.

Myös viime vuosina yltynyt muslimien keskinäinen väkivalta on saanut monen muslimin kavahtamaan islamia ja sen opetuksia. Koska kirja pohjautuu haastatteluihin, lukija pääsee kuulemaan entisten muslimien kertomuksia kääntymyksestään. Osa kristityiksi kääntyneistä haastatelluista on joutunut rajun vainon kohteeksi. Osa taas ei tuo julki uskoaan, koska arvelee näin voivansa paremmin todistaa uskostaan perheelleen ja ystävilleen.

David Garrison: *A Wind in the House of Islam: How God is drawing Muslims around the world to faith in Jesus Christ.* WIGTake Resources 2014. 299 sivua.

Martti Ahvenainen: *Islam Raamatun valossa.* Aikamedia 2014. 468 sivua.

Nabeel Qureshi: *Seeking Allah, Finding Jesus: A Devout Muslim Encounters Christianity.* Zondervan 2014. 293 sivua.

Koskettava omaelämäkerta

Nabeel Qureshin *Seeking Allah, Finding Jesus* vahvistaa Garrisonin kirjan perusajatuksen ja voisi oikeastaan olla yksi sen alaluvuista. Kirja on omaelämäkerta, joka kertoo koskettavalla tavalla omaan uskontoonsa vahvasti sitoutuneen länsimaissa elävän nuoren miehen matkan islamista kristinuskoon.

Omassa uskossaan varma Nabeel Quresh kohottaa kristittyjä, joiden kanssa hän keskustelee islamista ja kristinuskosta. Hän joutuu punnitsemaan omaa uskoaan, sen perusteita ja vertaamaan niitä kristinuskoon.

Vaikka järjestelliset selitykset puhuvat kristinuskon puolesta, ne eivät riitä vakuuttamaan Nabeelia kristinuskon totuudesta. Nabeel näkee sekä ilmestyksen että kolme unta, jotka lopullisesti saavat hänet lähtemään seuraamaan Jeesusta.

Evangelistan näkökulma

Kolmas tuore islamia käsittelevä kirja on kotimaista tuotantoa. **Martti Ahvenaisen** *Islam Raamatun valossa* vertaa Koraanissa ja hadith-kirjallisuudessa esitettyjä islamin opetuksia ja profeetta Muhamadin elämää Raamattuun.

Ahvenainen osoittaa ”islamille epäedullisia piirteitä”. Hänen mukaansa islamia voi ymmärtää oikein vain Raamatun valossa. Ahvenaisen lähestymistapa on evankelistan näkökulma, ei sosiologis-teologinen kuten Garrisonin, eikä omaelämäkerrallinen kuten Qureshin.

Ahvenainen toteaa kirjansa loppusanoissa: ”Siksi ennen kaikkea Jumalan seurakunnan ja jokaisen krsitityn [sic] tulisi nähdä heidät [muslimit] lähimmäisinä, joilla on tarve ja oikeus kuulla evankeliumin hyvä sanoma. Sitä tarvitsee jokainen ihminen maailmassa.”

Risto Jukko

Laiminlyödyt lopunajat

Risto A. Ahonen: *Tulevaisuuden kirkko*. Risto A. Ahonen ja Suomen Lähetysseura 2014. 240 sivua.

Missiologian dosentti **Risto A. Ahosen** uusimman kirjan nimi *Tulevaisuuden kirkko* voi vaikuttaa yllättävältä: mihin lähetys on kadonnut? Toisaalta nimi ei yllätä ketään, joka on seurannut kansainvälistä lähetyskeskustelua.

Kirja väittää rohkeasti, että lähetys on kirkon olemassaolon ja uudistumisen edellytys. Ilman lähetystä kirkko menettää identiteettinsä ja elinvoimansa, koska silloin katkeaa yhteys Kolminaisuudesta nousevaan lähetyselämän liikkeeseen (missio Dei).

Ahonen arvioi kristinuskon tilaa Euroopassa ja Pohjois-

Amerikassa. Hän tarkastelee lähetysmerkitystä kirkon kasvulle globaalissa etelässä ja maahanmuuttajakristittyjen merkitystä kirkkoille globaalissa pohjoisessa.

Muuttoliikkeen ansiosta myös pohjoisen kirkkoilla on mahdollisuus uudistua. Lisäksi Euroopasta on tullut Afrikan, Aasian ja Latinalaisen Amerikan kirkkojen lähetysaluetta.

Pohjoisen kirkkojen tulevaisuus on kiinni siitä, miten ne onnistuvat selvittämään lähetysmerkitystä ja kirkon väliset suhteet. Useimpien länsimaisten kirkkojen suhde lähetysmerkitykseen on jäänyt Ahosen mukaan epäselväksi.

Tekijä käsittelee myös lähetysmerkityksen eskatologista eli lopunajallista luonnetta. Hänen mukaansa kristillinen teologia on laiminlyönyt tätä aluetta.

Epilogissa tekijä pohtii terveydenhoitoa osana kokonaisvaltaista lähetystä sekä käsittelee kristinuskon ja islamin välistä dialogia. Ahosen kirja on tärkeä ja ajankohtainen puheenvuoro kirkon ja lähetysmerkityksen välisistä suhteista.

Risto Jukko

Kasvun yhdeksän salaisuutta

Carl-Erik Sahlberg: *Kasvava seurakunta*. Raamatullinen, historiallinen ja pastoraalinen näkökulma. Vapaa Evankeliumisäätiö 2014. 105 sivua.

Vapaa evankeliumisäätiö on tehnyt arvokkaan työn, kun se on toimittanut suomeksi Tukholman keskustassa sijaitsevan Santa Klaran kirkon pappina toimineen **Carl-Erik Sahlbergin** teoksen. Kun Sahlberg tuli tämän kirkon papiksi, siellä oli kuulijoita vain kourallinen. Nyt Santa Klara on elävä ja jokaisena viikonpäivänä toimiva dynaaminen uskonnollinen keskus.

Sahlberg kuvaa aikajärjestyksessä yhdeksää teemaa, jotka ovat tärkeitä seurakunnan kasvulle.

Ne ovat ekklesia (seurakunta), diakonia, koinonia eli yhteys, keerygma eli Kristus-julistus, praksis eli käytännön pyhitetty elämä, martyria eli seurakunnan valmius kärsiä, missio sekä dynamis eli seurakunnan avoimuus Pyhän Hengen voimalle.

Sahlbergin ajattelussa heijastuvat kokemukset lähetystyössä Tansaniassa. Hän käsittelee esille nostamia teemoja alkukirkon, irlantilaisen kristillisyyden, jesuiittojen toiminnan, pietismin ja kirkkojen nykyisen tilanteen valossa.

Kirkon kasvun tekijöistä Sahlberg pitää keskeisinä maallikoita. Maallikoilla on yhteyksiä, maallikoihin luotetaan ja maallikoilla on aikaa. Vaikka maallikoiden ajankäytöstä voidaan olla eri mieltä, Sahlbergin korostus on oikea: vapaaehtoi-

set, maallikot ja koko Jumalan kansa on se joukko, joka toimii ja antaa Kristus-todistuksen. Kristus itse antaa seurakunnalle kasvun. ”Maallikot ovat suuri voimavara seurakunnalle, joka haluaa kasvaa.”

Jaakko Rusama

Siperianmatkaajan muistelmia

Yrjö Niemi: *Matkalla Siperiassa.*
Päivä Osakeyhtiö 2013. 347 sivua.

Rovasti **Yrjö Niemi** on Siperian lähetystyön veteraani. Siperian tundrat ovat tulleet tutuiksi ja rakkaiksi hänen työskennellessään kaksikymmentä vuotta Inkerin kirkon pappina.

Uusimmassa kirjassaan hämeenlinnalainen rovasti ottaa lukijan mukaan värikkäille matkoilleen vankiloihin, pieniin seurakuntiin ja ihmisten koteihin Raamatun, sukkasäkkien ja vaatekuljetusten maailmaan. Tarkkojen kuvausten kautta lukijalle avautuu miltei käsin kosketeltava tuntuma lähetystyöntekijän arkeen.

Siperian valtavat etäisyydet ovat tulleet tutuiksi monille

suomalaisille kautta historian. Kirjan alussa Yrjö Niemi luo lyhyen katsauksen muun muassa **Henrik Wreden** ja **Johannes Granön** toimintaan Siperiassa. Englannin Piipliaseura lähetti Wreden hoitamaan paikallista raamatunlevitystyötä. Granö puolestaan toimi Siperiaan karkotettujen vankien ja suomalaissiirtokuntien pappina vuosina 1885–91 sekä 1901–12. Katsaus luo pohjaa Niemen yksityiskohtaiselle kuvaukselle työstään Siperiassa kuluneina vuosikymmeninä.

Yrjö Niemen matkan varrelle mahtuu lukuisia kohtaamisia, elämää itänaapurimme laajan kulttuurikirjon parissa sekä lukuisia henkilökohtaisia muistoja. Kertomuksista loistaa läpi evankeliumin jakamisen tärkeys ja huoli lähimmäisten maallista tarpeista.

Suomalaisten lähetyssaktiivien merkitys toistuu kirjassa usein. Suomalaisten auttavat kädet ovat siunanneet lukuisten siperialaisten vankien elämää lämpimien villasukkien muodossa. Evankeliumi ja diakonia kulkevat käsi kädessä.

Johanna Björkholm-Kallio

Missio Dei väitöskirjan aiheena

Timo-Matti Haapiainen: *Jumalan lähetys. Georg Friedrich Vicedomin missio Dei -mallin rakenne ja ekumeeninen konteksti.* Väitöskirja. Unigrafia 2014. 276 sivua.

Timo-Matti Haapiainen

tarkastelee viime syksynä Helsingin yliopistossa hyväksytyssä systemaattisen teologian väitöskirjassaan saksalaisen lähetystyöntekijän ja missiologin **Georg Friedrich Vicedomin** (1903–1974) missio Dei -mallia.

Käsite missio Dei nousi laajempaan keskusteluun vasta Willingenissä vuonna 1952 järjestetyn Kansainvälisen lähetysneuvoston konferenssin jäl-

keen. Vicedom edustaa vuonna 1958 ilmestyneellä teoksellaan *Missio Dei* tämän lähetysteologisen suuntauksen ensimmäistä aaltoa.

Lähetys alettiin nähdä nimenomaan Kolmiyhteisen Jumalan omana työnä. Oli aika siirtyä Kristus- tai kirkkokeskeisestä lähetysteologiasta trinitaariseen ajatteluun. Kirkon rooli alettiin hahmottaa uudelleen: lähettävän kirkon sijaan ryhdyttiin puhumaan lähetetystä kirkosta.

Vicedom löytää perustelun kirkon lähetystehtävälle Raamatun kokonaisuudesta, ei yksittäisistä Raamatun kohdista. Tästä avautuu Kolminaisuuden persoonien välinen lähetäminen. Jumala on Pojassa ja

Pyhässä Hengessä sekä lähettäjä että lähetetty. Jumala on missiön ”omistaja”.

Vicedomin mukaan kirkko on perinyt ilmoitustehtävän Israelin kansalta. Kirkon ilmoitustehtävä ei kuitenkaan aseta juutalaisuutta osaksi kirkon ulkopuolista todellisuutta. Kirkko on ekumeenisesti ”uusi Israel”, mutta tämä ei johda ”vanhan Israelin” erityisaseman mitätöimiseen. On kysymys jatkumosta.

Timo Vasko

Väitöskirja on luettavissa E-thesis-palvelussa.

Raamattu lähetystyössä

Bible in Mission. Toimittaneet Pauline Hoggarth, Fergus Macdonald, Bill Mitchell ja Knud Jørgensen.

Regnum Edinburgh Centenary Series volume 18. Regnum Books 2013. 317 sivua.

Bible in Mission on raamattulähetynksen ekumeeninen perusteos, jossa on 32 kirjoittajaa. Kirja käsittelee muun muassa Raamatun keskeistä asemaa missiossa, Raamattua ja lähetystä postmodernissa läntisessä kontekstissa sekä islamilaissa ja hindulaisissa kontekstissa.

Muita teemoja ovat esimerkiksi Raamattu ja lapset, Raamattu ja köyhät, Raamattu ja luomakunnasta huolehtiminen, Raamattu elämää antavana sa-

nana daliteille, missiot Kiinassa, sekä raamatunkäännöstoiminta eri kansanryhmien keskuudessa.

Yksi teoksen kirjoittajista, Oslon piispa **Ole Christian Kvarme** kiteyttää osuvasti: "Jos ei olisi Raamattua, ei olisi kirkkoa eikä missiota. Tämän järjestyksen voi myös kääntää: Kirkko on antanut meille Raamatun ja on Raamatun agentti. Mutta jos missio on Jumalan, sekä kirkko että Raamattu ovat Hänen työnsä tuloksia. Luontainen suhde Raamatun, kirkon ja mission välillä ei ole staattinen vaan dynaaminen ja kehittyvä."

Missiologi **Tim Carriker** tarkastelee Jumalan lähetystä (missio Dei), jossa Raamattu on

sekä subjekti että objekti. Subjektina missio on "tekstissä". Objektina missio on "tekstin takana". Kirkkojen missioissa Raamattu subjektina on missioiden historiaa. Objektina Raamattu on lähetystyön työkalu.

Timo Vasko

Helluntain voimassa

Pentecostal Mission and Global Christianity. Toimittaneet Wonsuk Ma, Veli-Matti Kärkkäinen ja J. Kwabena Asamoah-Gyadu.

Regnum Edinburgh Centenary Series volume 20. Regnum Books 2014. 397 sivua.

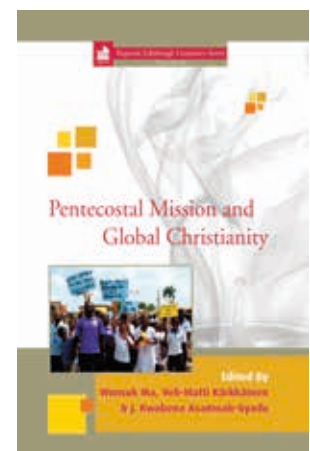
Helluntain sanoma kuuluu kristinuskon keskiöön. Pyhää Henkeä käsittelevä eli pneumatologinen näkökulma on kuitenkin usein puuttunut missiologisesta tutkimuksesta. Kokoomateos *Pentecostal Mission and Global Christianity* vastaa tähän tarpeeseen.

Kirjassa etsitään tasapainoa helluntailaisen teologisen ajattelun ja käytännön lähetystyöhön kuuluvan intuitiivisuuden välillä. Kokoomateoksen viittä maanosaa edustavat kirjoittajat luotaavat helluntailaisuuden maailmanlaajaa lähetys-

työtä. Moni lähtee liikkeelle Apostolien tekojen 2. luvun kertomuksesta Pyhän Hengen vuodattamisesta. Kirjoittajat muistuttavat, että tapahtuma sisältää lupauksia, jotka koskevat myös nykyaikaa.

Helluntailaisuuden sanoma on saanut paljon vastakaikua köyhien ja sorrettujen ihmisryhmien parissa. Sanomaan ovat kuuluneet merkit, tunnusteot, ihmeet ja parantumiset. Nämä ilmiöt ja kokemukset ovat puhutelleet monia ei-kristittyjä, vaikka kriittistä suhtautumistakin niihin on tietysti ollut.

Keskeistä kirkkojen ja seurakuntien istuttamisessa ja kasvun aikaansaamisessa on Kristus-keskeinen evankeliumin julistaminen, positiivinen asenne kaikkia ihmisiä kohtaan ja negatiivinen asennoituminen ei-kristillisiin uskontoihin sekä helluntailai-

suuden jalkautuminen eri ihmisryhmien ja yhteisöjen pariin.

Jumalan voima manifestoituu evankeliumin sanomassa sekä monenlaisista siteistä vapautumisessa ja parantumisen kokemuksissa. Kirja on suositeltava käsikirja maailman nopeimmin kasvavan kristillisen liikkeen ymmärtämiseen.

Timo Vasko

40 vuotta missiologian historiaa

Gerald Anderson: *Witness to World Christianity. The International Association for Mission Studies, 1972-2012.* New Haven 2012. 227 sivua.

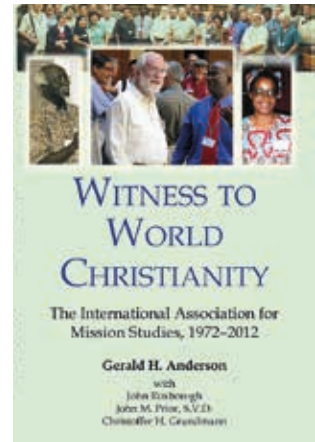
Missiologisen tutkimuksen kansainvälinen järjestö The International Association for Mission Studies (IAMS) perustettiin vuonna 1972. Sen synty, toiminnan ensimmäiset neljä vuosikymmentä ja tänä aikana pidettyjen 13 konferenssin keskeinen anti on koottu yksiin kansiin.

Huolellisesti laaditun historiikin on kirjoittanut IAMS:n puheenjohtajana 1980-luvulla toiminut merkittävä metodistimissiologi **Gerald Anderson**. Teos on hyödyllinen katsaus globaalin lähetymisen kysymyksiin.

Historiikkaa on täydennetty kolmella temaattisella artikkelilla, joista yksi käsittelee raamatuntutkimuksen ja mission vuoropuhelua IAMS-järjestön yhteyksissä.

Anderson on tehnyt tarkkaa työtä. Hän on hyödyntänyt muun muassa yhden maailman merkittävimmän missiologin, **Andrew Wallsin** asiantuntemusta. Andersonin historiikki on hyödyllinen katsaus muun muassa kontekstuaalisen teologian kehitykseen. Käsitteeseen liittyy usein kapeita ja kirkon olemuksen näkökulmasta turhan rajaavia käsityksiä. Missiologitkin kärsivät joskus historiattomuudesta tai historiallisen kehityksen huonosta tuntemuksesta.

IAMS:n työskentelyyn liittyminen hyödyntää vahvasti

suomalaista missiologista keskustelua. IAMS:n puheenjohtajana on vuodesta 2013 alkaen toiminut Lundin yliopiston professori **Mika Vähäkangas**. Järjestön seuraava yleiskokous pidetään elokuussa 2016 Souressa Etelä-Koreassa.

Jaakko Rusama

Länsi jäi sivuun

Wesley Granberg-Michaelson: *From Times Square to Timbuktu. The Post-Christian West Meets the Non-Western Church.* Grand Rapids 2013. 175 sivua.

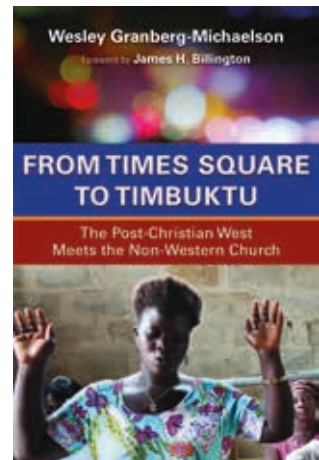
Kansainvälisen ekumeenisen liikkeen merkittävä vaikuttaja, amerikkalainen reformoitu teologi **Wesley Granberg-Michaelson** käsittelee uusimmassa kirjassaan tuoreesti sitä murrosta, jonka keskellä globaali kristinusko tällä hetkellä elää.

Pohjoisen pallonpuoliskon tunnustuskuntiin perustuva ja kulttuurisesti usein kapea kristinuskon tulkinta on joutunut myönteisellä tavalla haastetuksi. Evankeliumi murtaa yhteiskunnallisia rakenteita ja muuttaa ihmisiä.

Granberg-Michaelson asettaa Kirkkojen maailmanneu-

voston ja monet läntiset kirkot uusien kysymysten eteen. Yksi kirkkojen ja kristinuskon merkittävistä voimavaroista on miljoonien ihmisten maahanmuutto. Monet kirkot eivät vielä näe sitä suurena voimavarana. ”Jokainen kristitty maahanmuuttaja on potentiaalinen lähetystyöntekijä.”

Läntinen raamatuntulkinta ei ole ainoa mahdollinen tai ainoa oikeutettu. Erityisesti monet afrikkalaiset kirkot, mutta myös kasvavat aasialaiset ja Latinalaisen Amerikan kirkot esittävät perinteisille kirkkoille vakavan haasteen. Maailman väestöstä 80 prosenttia asuu Aasiassa, Afrikassa ja Latinalaisessa Amerikassa. Näissä maanosissa tapahtuva dynaaminen ja vapaaehtoistyöhön perustuva kristillisuus on aivotulevaisuudesta.

Granberg-Michaelson toteaa, että elämme jo nyt keskellä suurta lähetysliikettä, jossa päätoimijat eivät enää ole läntisen ja pohjoisen pallonpuoliskon kirkkoja ja järjestöjä.

Jaakko Rusama

Lähetyskoulutus arkipäiväistyy

Lähetysjärjestöjen lähetyskoulutus kiinnostaa monia. Koulutukseen tullaan jopa omalla kustannuksella. Kurssi käydään usein monimuotokoulutuksena työn ohessa.

Suomen Lähetysseura

Ennen oli toisenlaista. Suomen Lähetysseuran ja koko Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ensimmäiset lähetyskurssilaiset valmistuivat vuonna 1868. Takana: K.E. Jurvelin, E. Juntunen, J. Nissinen, M. Rautanen, J. Heinonen, A. Piirainen ja K.L.Tolonen. Istumassa B.B. Björklund, K.A. Weikkolin ja P. Kurvinen.

Internetin avulla toteutettava etäopiskelu on lähetysjärjestöille edullista.

SUOMEN LUTERILAISEN Evankeliumiyhdistyksen paraikaa käynnissä olevalle lähetyskurssille haki 25 henkilöä. Suuri hakijamäärä yllätti iloisesti. Talous asettaa raamit sille, kuinka paljon lähetettä voidaan lähettää, Sley'n lähetetikoulutuskoordinaattori **Sirkka-Liisa Huhtinen** kertoo.

Sley'n kurssin voi käydä työn ohessa. Huhtisen mukaan tämän päivän nuorille aikuisille monimuotokoulutus tuntuu sopivan hyvin. Järjestön kannalta lähijaksojen ja etäopiskelun yhdistelmä on huokea tapa kouluttaa, koska se sitoo vähemmän resursseja kuin kokopäiväinen kurssi.

Sley järjestää kurssin noin joka kolmas vuosi. Koulutus toteutetaan yhteistyössä Karkun evankelisen opiston kanssa. Osa koulutettavista ei lähde heti lähetyskentälle, vaan lähtijöitä koulutetaan myös reserviin.

Laajaa yhteistyötä

Muidenkin järjestöjen kurssit kiinnostavat. Suomen Lähetysseuran rekrytointikoordinaattori **Raila Mantereen** mukaan kiinnostuneita on enemmän kuin voidaan ottaa vastaan. Lähetysseura järjestää kurssin joka vuosi.

Lähetysseura aloitti ensimmäisenä monimuotoisen erikoistumiskoulutuksen, jonka voi suorittaa työn ohessa. Valmennukseen kuuluu 2–5 päivän lähijakso kerran kuukaudessa, etätehtäviä, kirjallisuutta sekä päättötyö. Osa kurssilaisista on Lähetysseuran rekrytoimia, osa tulee mukaan omalla kustannuksellaan.

Svenska Lutherska Evangeliföreningen (Slef) ja Sanansaattajat eivät järjestä omaa lähetyskurssia. Sanansaattajien lähetit ovat osallistuneet viime vuosina Kylväjän koulutukseen. Slef on lähettänyt valmennettavia vaihtelevasti sekä kotimaisten että ulkomaisten järjestöjen koulutuksiin.

Lähetysjohtaja **Brita Jern** luonnehtii Slefia pieneksi järjestöksi, joka kuuluu suomenruotsalaiseen vähemmistöön. Koska resursseja on vähän, lähetystyöntekijöitä ei lähetetä joka vuosi. Kieli tuo omat haasteensa, minkä vuoksi koulutus kotimaassa ei aina onnistu.

Brano Hudak/sxc

Raha ratkaisee

Sanansaattajat panostaa kumppanimaiden kansallisiin työntekijöihin. Heidän palkkaamisensa on kustannustehokkaampaa kuin Suomessa kalliisti koulutetut työntekijät, sanoo järjestön kumppanuustoiminnan johtaja **Timo Reuhkala**. Tavoitteena on pitää omien lähettien määrä 10 tietämillä.

Kylväjän vuosittaiset kurssit ovat Suomen Raamattuopiston kansanopistokursseja, järjestön koulutuspäällikkö **Pentti Marttila** kertoo. Vaikka Kylväjän lähetyskoulutus on kokopäiväistä, sielläkin pyritään joustavaan ja ketterään koulutusorganisaatioon, jota räätälöidään tarpeiden mukaan. Seuraava kurssi on syksyllä 2015.

Kansanlähetys kouluttaa lähetystyöntekijöitänsä Kansanlähetysopiston lähetyslinjalla. Vuoden kurssista puolet on lähiopetusta. Koulutustautasta riippuen valmennukseen voi kuulua lisäksi puoli vuotta teologisen linjan ja raamattulinjan opiskelua.

Talous ratkaisee, kuinka usein lähetyslinja on mahdollista toteuttaa. Jos omaa koulutusta ei ole, Kansanlähetys voi kouluttaa lähetystyöntekijöitään toisen järjestön kurssilla. Parhaillaan käynnissä olevalla lähetyslinjalla on kolme opiskelijaa, jotka kaikki tähtäävät kokoaikaiseen lähetystyöhön. Kevään 2016 kurssillekin on jo tullut kyselyitä.

Juhana Sihvo

Porvoon suomalaisen seurakunnan kappalainen

Vapaaehtoisia opettajia kehitysmaihin

Opettajat ilman rajoja on verkosto, jonka avulla maailmaan saadaan taitavampia opettajia ja laadukkaampaa opetusta. Verkosto perustettiin Kirkon Ulkomaanavun johdolla kaksi vuotta sitten.

Ursula Aaltonen

Kyösti Timonen veti Kambodžassa maan historian ensimmäistä opinto-ohjauskoulutusta opettajille.

OPETTAJAT ILMAN RAJOJA -verkosto lähetti ensimmäiset vapaaehtoiset matkaan vuonna 2013. He kouluttivat paikallisia opettajia ja kehittivät opetussuunnitelmia Etelä-Sudanissa ja Kambodžassa.

Ministeri **Elisabeth Rehn** tutustui Opettajat ilman rajoja -verkoston työhön Liberiassa.

”Olen todella kiitollinen siitä, että suomalaiset opettajat ovat kiinnostuneita Liberiasta. 14 vuoden aikana oikeastaan kokonainen sukupolvi jäi ilman koulua. Nyt pitäisi paikata se, mikä on jäänyt pois. Se ei ole helppo tehtävä, ja tähän tarvitaan monen apua”, Rehn kertoi matkan aikana. Tilanne Liberiassa on ebolan vuoksi edelleen vaikeutunut.

Ensimmäinen vapaaehtoinen **Kyösti Timonen** vietti viime kesänä kaksi kuukautta Kambodžassa,

jossa hän teki yhteistyötä paikallisen opetusministeriön kanssa. Päämääränä oli kehittää maan sisällissodassa hävinnyttä tietotaitoa.

Kambodžassa on samoja ongelmia kuin monessa muussa sodan ja huonon hallinnon runtelemassa maassa. Opettajien palkat ovat huonot, luokkakoot suuria, palkkoja ei makseta kuukausiin. Monessa maassa se on johtanut joko opettajien poissaoloihin tai korruptioon.

Resursseja urasuunnitteluun

Kyösti Timonen on huolissaan siitä, että kambodžalaisilta puuttuu urasuunnitteluun liittyviä resursseja. Monet jättävät koulutuksen kesken ja etsivät hanttihommia.

”Opettajien palkat ovat maassa niin pienet, että suuremman perheen elättäminen vaatii sivutuloja, eli toisen työn”, Timonen kertoo.

Timonen ja Etelä-Sudanissa ollut **Lea Hopkins** olivat ensimmäisiä vapaaehtoisia, joiden pesti kesti puoli vuotta. Viime keväänä suomalaiset ja hollantilaiset opettajat järjestivät kaksiviikkoisen pedagogisen työpajan Keniassa, jossa vapaaehtoiset työskentelivät yhdessä paikallisten opettajien kanssa. Tänä vuonna opettajia on tarkoitus lähettää puolen vuoden jaksoille myös Ugandaan, Myanmariin, Nepaliin, Jordaniaan ja Haitiin.

Suomessa verkosto tarjoaa opettajille ja kouluille globaalikasvatuksen välineitä. Verkoston jä-

seneksi voi liittyä, vaikka ei olisikaan kiinnostunut maailmalle lähtemisestä.

Opettajat ilman rajoja -verkosto on herättänyt Suomessa paljon kiinnostusta. Suomalaista koulutusosaamista halutaan viedä sinne, missä sille on paljon tarvetta.

Verkostoa koordinoi Kirkon Ulkomaanapu. Käytännön työtä johtaa asiantuntijoista koostuva ryhmä, jossa ovat edustettuina muun muassa ulkoministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus, Opettajien ammattijärjestö OAJ, Oulun ja Helsingin yliopistot sekä kirkkohallitus.

Eeva Suhonen

Lisätietoa: opettajatilmanrajoja.fi

Valo varjot hajottaa

Keskustelu lähetystyön teologiasta sekä rauhasta ja sovinnosta

Missiologinen symposiumi pe 12.6.2015 klo 9.00-15.00

Arktikumin Polarium-sali, Pohjoisranta 4, Rovaniemi

Mukana Seppo Rissanen, Rolf Steffansson, Mari Pöntinen, Kati Kempainen, Jukka Helle ja kansainväliset vieraat.

Osallistumismaksu 40 euroa. Tiedustelut ja ilmoittautumiset

sähköpostitse: symposiumi@suomenlahetysseura.fi

Tarkempi ohjelma huhtikuun lopussa Valtakunnallisten

Lähetysjuhlien verkkosivuilla: www.lahetysjuhlat.fi/symposiumi

**Valtakunnalliset Lähetysjuhlat
Rovaniemellä 12.-14.6.2015**

www.lahetysjuhlat.fi

ROVANIEMEN
SEURAKUNTA

SUOMEN LÄHETYSSEURA

Kumppanuusneuvottelujen anti kansiin

Kansainvälisen lähetyskumppanuusneuvottelun puheet ja esitelmät on julkaistu englanninkielisenä kirjana. Teosta voi käyttää monipuolisesti seurakunnissa, hiippakunnissa ja oppilaitoksissa.

SUOMEN EVANKELIS-LUTERILAINEN kirkko järjesti ensimmäisen kansainvälisen lähetyskumppanuusneuvottelun Järvenpäässä keväällä 2014. Neuvottelusta ilmestyi joulukuussa englanninkielinen kokousraportti *Your Kingdom Come*. Sen ovat toimittaneet dosentit **Jaakko Rusama** ja **Risto Jukko** Kirkon lähetystyön keskuksista.

Kirjaan on koottu kaikki neuvottelussa pidetyt puheet ja esitelmät, raamattu- ja ryhmätyöskentelyt, alku- ja päätösmessussa pidetyt saarnat sekä kirkkojen vastaukset etukäteen lähetettyihin kysymyksiin kumppanuudesta.

Liitteenä on muun muassa kirkon lähetysstrategian tiivistelmä, kirkon ja järjestöjen välinen perussopimus ja kirkon lähetystehtävää toteuttavat sopijajärjestöt.

Kirja piirtää englanninkieltä osaavan seurakuntalaisen ja seurakunnan työntekijän silmien eteen kirkon lähetystehtävän todellisuuden kumppanuuskirkkojen näkökulmasta. Kirjasta ei löydy yhtään lukua, joka kertoisi kumppanuuskirkoille, millaista kumppanuutta Suomen evankelis-luterilainen kirkko edellyttää. Monessa tekstissä tulee sen sijaan vahvasti ilmi millaista kumppanuutta etelän kirkot Suomen evankelis-luterilaiselta kirkolta haluavat. Ne toivovat esimerkiksi suoria yhteyksiä kirkkojen välillä.

Rehellinen peilikuva

Monelle kumppanuuskirkon edustajalle selvisi vasta Järvenpäässä, että kirkossamme toimii seitsemän lähetysjärjestöä sekä Kirkon Ulkomaanapu,

joka toteuttaa kansainvälistä diakoniaa. Monelle suomalaiselle lukijalle puolestaan voi olla yllätys, että kaikki mukana olleet 31 kirkkoa eivät olleet luterilaisia.

Myös kirkon työntekijälle julkaisu on silmiä avaava. Se välittää aidon ja rehellisen kuvan siitä, miten kumppanuuskirkkojen edustajat näkivät Suomen evankelis-luterilaisen kirkon keväällä 2014 vieraillessaan seurakunnissa ja hiippakunnissa kumppanuusneuvottelun yhteydessä.

Julkaisussa käsitellään globaalin etelän ja idän kirkkojen polttavimpia tarpeita sekä ei-kristillisten uskontojen edustajien kohtaamista. Kirja auttaa valmistelemaan esityksiä seurakuntien, rovastikuntien ja hiippakuntien lähetystilaisuuksiin. Siitä on valmistunut myös suomenkielistä audiovisuaalista materiaalia, joka on vapaasti käytettävissä.

Kirjaa voi käyttää myös oppimateriaalina. Suosittelemme, että sen lukevat kaikki kirkon kansainvälisiin tehtäviin valmistuvat. Se sopii myös erinomaisesti teologisten tiedekuntien oppikirjaksi.

Risto Jukko

Kirjan tilaukset: www.unigrafia.fi

Raportti verkossa: <http://sakasti.evl.fi/julkaisut>

Audiovisuaalinen aineisto:

www.sakasti.evl.fi/lahetysaineistoja

Lue lisää lähetyskumppanuusneuvottelusta:

Kirkkomme Lähetys 2/2014.

Virtaa maahanmuuttajatyöhön

Turun arkkihiippakunnassa etsitään ideakilpailulla ideoita maahanmuuttajatyöhön.

TÄNÄ KEVÄÄNÄ ON Turun arkkihiippakunnassa polkaistu alulle projekti, joka herättelee seurakuntia huomaamaan alueellaan asuvat maahanmuuttajat.

Projekti toteutetaan ideakilpailuna, jossa mikä tahansa hiippakunnan seurakunta voi lähettää lyhyen kuvauksen omasta hankkeestaan hiippakunnan lähetysryhmälle. Lähetysryhmä valitsee hakijoiden joukosta neljä mielenkiintoisinta suunnitelmaa ja palkitsee ne 500 euron kannustusrahalta.

Hakemuksissa otetaan huomioon tällä kertaa vain uudet avaukset paikallisseurakuntien työssä. Valinnat tehdään toukokuun loppuun mennessä. Parhaat ideat kootaan hiippakunnan verkkosivuille.

– Vaikka seurakuntasi ei valikoituisikaan palkittavien joukkoon, jo pelkkä maahanmuuttajatyön uudelleenajatteleminen on hyödyllistä. Tiedän, että monissa seurakunnissa tehdään jo hyvää työtä tällä saralla. Jos projektit toteutuvat moniammatillisesti ja yhdessä maahanmuuttajien kanssa, on jotakin oleellista jo tapahtunut, kansainvälisen työn hiippakuntasiihteri **Anssi Nurmi** toteaa.

Virikkeitä voi etsiä kirkon tulevaisuusselonteosta ”Kirkkona monikulttuurisessa yhteiskunnassa”.

– Siitä löytyy monia herätteleviä kysymyksiä teemasta.

Lisätietoja: www.arkkihiippakunta.fi → Toiminta ja koulutus → Kansainvälinen työ

Kansainvälisen seurakuntatyön koulutus vapaaehtoisille ja palkkiotoimisille 2015

4.-6.9.2015 ja 9.-11.10.2015, kurssikeskus Päiväkumpu, Orivesi

”Vapaaehtoisten ja palkkiotoimisten lähetysseurakuntien koulutusta uudistetaan. Kansainvälisyyden lisääntyminen haastaa pohtimaan seurakunnan missionaarisuutta monesta näkökulmasta. Tarjoamme koulutuspaketin joka toimii myös päivityksenä virassa oleville lähetysseurakunnille. Tervetuloa rakentamaan seurakunnan kansainvälisyyttä ja samalla kirkon tulevaisuutta. Kootkaa seurakunnastanne ryhmä ja tulkaa porukalla innostumaan laaja-alaisesta seurakunnan kansainvälisestä työstä.”

Sakari Löytty, asiantuntija, Tampereen hiippakunta

Täysihoitopaketti: yksi viikonloppu 126€/2hh, 160/1hh; liinavaatesetti 10€; sis. majoituksen, ruoka- ja kahvitarjoilun. Ilmoittautuminen 14.8.2015 mennessä www.suomenlahetykseura.fi/paivakumpu
Tiedustelut ja lisätietoja: Kirsti Sirviö, 050 584 6859 ja Sakari Löytty, 040 182 3580

KIRKON LÄHETYSTYÖN KESKUS⁺ TAMPEREEN HIIPPAKUNTA⁺ MIKKELIN HIIPPAKUNTA⁺

Lähetys ja diakonia Kirkkopäivillä

KUINKA JÄNNITTEINEN SUHDE lähetystyöllä ja kansainvälisellä diakonialla on? Tule kuulemaan se Kirkkopäiville Kouvolaan 22. toukokuuta seminaariin, jonka aiheena on *Kirkon missio, lähetys ja diakonia*.

Osa kansainvälisen diakonian toimijoista haluaa määritellä itsensä selkeästi erillisiksi lähetystyöstä. Lähetysjärjestöt taas haluavat toteuttaa myös kansainvälistä diakoniaa.

Pelaavatko kaikki kuitenkin samaan maaliin ja miten pelipaikat pitäisi jakaa? Selkiyttämistä kaipaavat myös termit. Esimerkiksi sanat missio ja lähetys ymmärretään hyvin eri tavoin.

Yhteisenä keskustelualustana toimii kansainvälisen työn koordinaattorin **Vesa Häkkisen** laatima ”Pieni lähetys-sanasto”. Sakasti.evl.fi-osoitteesta löytyvää sanastoa kehitetään avoimen lähdekoodin periaatteella. Kirjoitusta voi kommentoida

seminaarin lisäksi myös ennen ja jälkeen tapahtuman osoitteessa facebook.com/lahetys.

Seminaarissa puhuvat ekumeniikan dosentti, lähetysteologi **Jaakko Rusama**, yleisen kirkkohistorian dosentti, tutkijayliopettaja **Mikko Malkavaara** sekä Turun piispa **Kaarlo Kalliala**.

Tilaisuuden järjestävät Mikkelin hiippakunta, Kirkon ulkoasiain osasto ja Kirkon diakonia ja sielunhoito.

KIRKKOPÄIVÄT
Kouvolassa 22.–24.5.2015
www.kirkkopivat.fi

Kirkon missio, lähetys
ja diakonia 22.5.2015
klo 17.00–19.00
Kouvolan
seurakuntakeskuksen
Luukas-salissa,
Savonkatu 40.

Lähetysjuhlat 2015

KESÄN JUHLAT MERKITSEVÄT lähetysjärjestöille ja juhliin osallistuville yhteyttä, ystävyyttä ja yhteistä työtä. Juhlilta haetaan ajankohtaista tietoa työn tuloksista, muiden kulttuurien kristittyjen kohtaamista, raamattuopetusta, yhdessä rukoilemista ja laulamista.

On myös tärkeää tavata samoista asioista kiinnostuneita ystäviä ja solmia uusia kontakteja.

Juhlat ovat kansainvälisiä tapahtumia, joissa sisarkirkkojen edustajilla on tärkeä osuus. Lähetysjuhlia on vietetty Suomen Lähetysseuran perustamisesta lähtien, vuodesta 1901 alkaen joka vuosi.

Alussa juhlat olivat yhteiset Evankeliumiyhdistyksen kanssa. Nykyisin jokainen järjestö pitää omat juhlansa.

Vaikka juhlia toki mahtuu Suomen suveen, on silti mielenkiintoista leikitellä ajatuksella kaikkien yhteisestä, koko kirkon lähetysjuhlasta – vaikkapa vuonna 2029.

Vesa Häkkinen

Lähetysjärjestöjen kesäjuhlat 2015

16.–17.5. Kaikilla kielillä. Raamattutapahtuma Tampereella. Suomen Pipliseura.

6.–7.6. Att mötas på Kungsvägen. Missionsfest i Esbo. Finska Missionssällskapet.

12.–14.6. Valo varjot hajottaa. Lähetysjuhlat Rovaniemellä. Suomen Lähetysseura.

12.–14.6. Mitkä juhlat! Kylväjän kesäpäivät Kauniaisissa. Lähetysyhdistys Kylväjä.

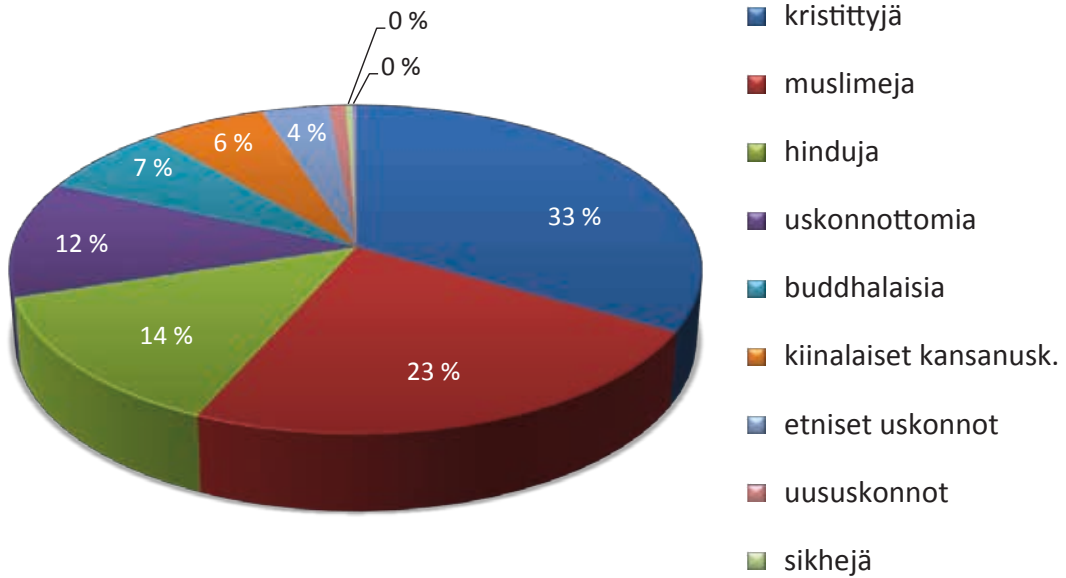
13.–14.6. Toivon paatis. Medialähetyspäivät Raumalla. Medialähetys Sanansaattajat.

26.–28.6. Nimi taivaan kirjassa. Valtakunnallinen Evankeliumijuhla Sastamalassa. Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys.

3.–5.7. Armo. Kansanlähetyspäivät Turussa. Suomen Evankelisluterilainen Kansanlähetys.

7.–9.8. Missionsfest i Korsholm (Mustasaari). Svenska Lutherska Evangeliföreningen i Finland.

Maailman uskonnot

kristittyjä	2419 milj.	33 %
muslimeja	1703 milj.	23 %
hinduja	985 milj.	14 %
uskonottomia	831 milj.	12 %
buddhalaisia	520milj.	7 %

kiinalaiset kansanuskonnot	454 milj.	6 %
etniset uskonnot	260 milj.	4 %
uususkonnot	65milj.	0 %
sikhejä	25milj.	0 %

Latinalaisessa Amerikassa eniten kristittyjä

VUOSITTAIN JULKAISTAVAN MAAILMANLAAJAN uskontotilaston mukaan eniten kristittyjä on nykyisin Latinalaisessa Amerikassa, arviolta 575 miljoonaa. Johtopaikkaa viime vuosiin asti pitänyt Eurooppa on pudonnut kakkoseksi. Kristittyjä arvioidaan olevan Euroopassa nykyisin vajaat 560 miljoonaa.

Kirkkoihin ja kristillisiin yhteisöihin kuuluvien määrä on jatkanut voimakasta kasvuaan Latinalaisen Amerikan lisäksi myös Afrikassa ja Aasiassa.

Myös islaminuskoisten määrä maailmassa jatkaa kasvuaan.

Ulkomaille lähetettyjen lähetystyöntekijöiden määrä on edellisestä vuodesta hieman laskenut, mutta luvun ennakoidaan lähivuosina kasvavan voimakkaasti. Nyt lähetystyöntekijöitä on noin 400 000. Lähetysjärjestöjen lukumäärä jatkaa kasvuaan, tällä hetkellä niitä lasketaan olevan 5100.

Maailman väestöstä on evankeliumin julistuksen ulkopuolella vielä 29 prosenttia. Vuonna 1900 luku oli 54 prosenttia.

Jaakko Rusama

Lähde:
International Bulletin of Missionary Research 1/2015

Päätösvaltaa pois järjestöiltä

Lähetysjärjestöjen edustajilla ei ole päätösvaltaa kirkon lähetystyön toimikunnassa. Lähetysyhdistys Kylväjän lähetysjohtaja Pekka Mäkipää pitää tilannetta valitettavana. Kirkon lähetystyön keskuksen johtaja Risto Jukko muistuttaa, ettei järjestöillä ole ennenkään ollut niille varattuja paikkoja toimikunnassa.

KIRKOLLISKOKOUS MUUTTI VIIME marraskuussa Kirkkohallituksen ohjesääntöä niin, että kirkon lähetystyön toimikunnassa on läsnäolo- ja puheoikeus jokaisella lähetystyön perussopimuksen solmineen lähetysjärjestön ja Kirkon Ulkomaanavun nimeämällä edustajalla.

Päätösvaltaa heillä ei kuitenkaan ole. Päätösvaltaisia jäseniä toimikunnassa ovat yhdeksän eri hiippakunnan edustajaa ja puheenjohtajana toimiva piispa.

Lähetystyön toimikunnan tehtävänä on kehittää kirkon ja seurakuntien lähetystyötä ja edistää lähetysjärjestöjen yhteistä toimintaa. Se huolehtii kirkon lähetystyön yhteisestä kasvatus-, koulutus- ja tiedotustoiminnasta. Toimikunnan jäsenet valitsee kirkon ulkoasiain neuvosto.

Ohjesäännön muutos astui voimaan vuoden alussa. Se on voimassa siihen saakka, kunnes kirkon keskushallintouudistus astuu voimaan,

eli ainakin vuoden 2016 alkuun asti. Tuolloin lähetystyön päättäväksi elimeksi tulee piispainkokous, ja kirkon ulkoasiain neuvosto lakkautetaan.

Mielipide kuullaan

Kirkkomme Lähetys kysyi muutamilta lähetysjärjestöjen johtajilta, mitä mieltä he ovat järjestöjen asemasta toimikunnassa. Saimme vastauksen Lähetysyhdistys Kylväjän lähetysjohtajalta **Pekka Mäkipäältä**.

Kylväjän mukaan järjestöjen äänivallan puuttuminen ohentaa strategisen johtamisen ja operatiivisen toiminnan yhteyttä. ”Järjestöjen asiantuntemus jää vain mielipiteen ilmaisuuden tasolle”, Mäkipää pahoittelee.

Hän huomauttaa, että perussopimusluonnoksessa mainittu ”oikeus osallistua kirkon lähetystyön yleislinjan ja strategian määrittämiseen”

Kirkon lähetystyön uudistettu toimikunta (2015–2018) piti ensimmäisen kokouksensa tammikuussa. Kuvassa vasemmalta: kansainvälisen työn koordinaattori **Vesa Häkkinen** (KLK), kansainvälisen työn sihteeri **Markus Silvola** (Espoon hpk.), lähetysteologi **Jaakko Rusama** (KLK), hallinto-oikeustuomari **Pirjo Pyhäjärvi** (Oulun hpk.), lähetyskasvatussihteeri **Maarit Berg** (Mikkelin hpk.), toiminnanjohtaja **Lasse Nikkarikoski** (SLEY:n edustaja), diakonissa, kansainvälisen työn sihteeri **Minna-Sisko Mäkinen** (Helsingin hpk.), kotimaantyön johtaja **Satu Kantola** (SLS:n edustaja), lähetysjohtaja **Mika Tuovinen** (SEKL:n edustaja), piispa **Simo Peura** (pj.), **Anniina Sandberg** (KLK), asiantuntija **Kirsti Sirviö** (KLK), nuorisotyön ohjaaja, diakoni **Raija Pajuniemi** (Turun arkkihpk.), kirkkoherra **Reijo Leino** (Kuopion hpk.), talousjohtaja **Antti Miettinen** (Kirkon Ulkomaanavun edustajan **Aaro Rytkösen** sijainen), kirkkoherra **Tor-Erik Store** (Porvoon hiippakunta), johtaja **Risto Jukko** (KLK), kirkkoherra **Heikki Sariola** (Lapuan hpk.), lähetysjohtaja **Pekka Mäkipää** (Lähetisyhdistys Kylväjän edustaja), osastonjohtajan sihteeri **Sari Blom-Pirjala** (Kirkon ulkoasiain osasto), lähetysjohtaja **Brita Jern** (SLEF:n edustaja), medialähetysjohtaja **Juha Auvinen** (Media-lähetys Sanansaattajien edustaja) ja johtava diakonia-työntekijä **Jyrki Pikkarainen** (Tampereen hpk.). Kuvasta puuttuu Suomen Piipilaseuran edustaja, toiminnanjohtaja **Markku Kotila**.

vaihtui lopullisessa sopimuksessa ”oikeudeksi niiden käsittelemiseen”.

”Meille oli ensisijaista, että järjestöillä olisi äänivalta uudistetussa kirkon lähetystyön toimikunnassa. Sitä esitimme loppuun asti. Koska tätä ei hyväksytty, kirkon lähetysstrategia on pidettävä jatkossakin riittävän yleisellä tasolla. Muuten yhdistysautonomia ei voi toteutua”, Kylväjän lähetysjohtaja **Pekka Mäkipää** sanoo.

Hän korostaa kuitenkin, että Kylväjä suhtautuu yhteistyöhön myönteisesti.

”Piispainkokouksen aseman ja roolin vahvistaminen kirkon ulkosuhteissa on hyvin perusteltua. Toimimme yhteistyöhakuisesti järjestöemme itsenäistä toimivaltaa kuitenkin luovuttamatta. Meillä on täysi luottamus siihen, että kirkon lähetystyön toimikunnassa ja Kirkon lähetystyön keskuksessa etsitään lähetystyön parasta ja kaikkien yhteistä etua”, Mäkipää toteaa.

Päätösvalta piispainkokoukselle

Kirkon lähetystyön keskuksen johtaja **Risto Jukko** suhtautuu Kylväjän huolenaiheeseen rauhallisesti.

”Pitää muistaa, että lähetystyön toimikunnassa millään järjestöllä ei ole aiemminkaan ollut omaa mandaattipaikkaa, vaan järjestöjen työntekijöitä on ollut sekä jäsenenä että varajäsenenä. Vaikka kirkon lähetystyön toimikunnan merkitys on lä-

hetysten rakenteita uudistettaessa kasvanut, lähetystyön asioista päättävä elin on kirkon ulkoasiain neuvosto, tulevaisuudessa piispainkokous.”

Kirkon voimassa oleva lähetysstrategia, jota myös lähetysjärjestöjen edustajat olivat laatimassa, esittää nykyisen kaltaista toimikunnan kokoonpanoa.

”Kokoonpano heijastaa lähetystyön rakenteissa käynnissä olevaa muutosta. Kirkon rooli vahvistuu oman perustehtävänsä hoitajana. Järjestöjen rooli lähetysten toimijoina ja asiantuntijoina ei kuitenkaan vähene, vaan se muuttuu ja vahvistuu”, Jukko arvioi.

Kirkon lähetysstrategiaa päivitetään parhailaan. Uuteen strategiaan on tarkoitus siirtyä ensi vuoden alussa.

”Tarvitsemme kaikki mukaan päivitystyöhön, niin kirkon kuin järjestöjenkin edustajat. Kirkon lähetystyön linjaus tulee olemaan sellainen, ettei se uhkaa minkään järjestön perustus- tai yhdistyslaillista asemaa”, Jukko lupaa.

”Iloitsen siitä, että lähetystyön toimikunnan työskentely on viime vuosina ollut hedelmällistä ja tuloksellista. Sen on mahdollistanut luottamus toisiimme.”

Danielle Miettinen

KIRKON KANSAINVÄLISEN TYÖN ERITYISKOULUTUS KOTIMAAN HENKILÖSTÖLLE (25 OP)

Vuonna 2015 järjestetään seuraavat 5 op:n moduulit, joita keräämällä voi joko suorittaa erityiskoulutuksen kokonaisuuden 25 op. tai käydä jonkin yksittäisen moduulin

SEURAKUNTA MAAHANMUUTTAJAN KOTINA (5 op.)

Lähijaksot: 13.-15.4.2015 ja 16.-18.9.2015

Paikka: Kirkon koulutuskeskus, Järvenpää

MAAILMANLAAJA KIRKKO (5 op)

Lähijaksot: 17.-19.11.2015

Paikka: Oulu

HUOM! Toinen jakso helmikuussa 2016

MUUTTUVA USKONNOLLISUUS JA USKONTOJEN KOHTAAMINEN (5 op.)

Lähijaksot: 7.-9.9.2015, ja 9.-11.11.2015

Paikka: Lapuan kristillinen opisto

Ilmoittaudu
ja
tule mukaan!

Ilmoittautuminen ja hintatiedot sähköisessä koulutuskalenterissa
sakasti.evl.fi

Lähetystyön jatkokoulutusta

lähetysyhteisöille ja lähetysteologeille sekä lähetystyöstä muuten kiinnostuneille; Kansanlähetysopistossa, Ryttylässä vuonna 2015

18.–19.4. Suuressa mukana -missioforum

Tapahtumassa sukellaan lähetystyön ytimeen. Miksi lähetystyö on luovuttamaton osa kristillistä uskoamme? Kutsumme missioforumiin erityisesti seurakuntien lähetystyöstä vastaavia työntekijöitä ja vapaaehtoisia vastuunkantajia.

25.–27.9. Israel-päivät

Juutalais-evankelioiminen nyt! Terveisiä Israelista ja juutalaisesta maailmasta, uutisia evankeliumin viemisestä juutalaisille ympäri maailmaa.

Tuoreita kuulumisia lähetystyöstä on tarjolla myös koko perheen **Kansanlähetyspäivillä 3.–5.7.** Turussa teemalla Armo. Mitä tapahtuu, kun ansaitsemisen ja suorittamisen sijaan olemme tekemisissä Jumalan armon ja Jeesuksen kanssa? Lisätietoa: www.kansanlahetyspaivat.fi.

**SUURESSA
mukana**

www.suuressamukana.fi

www.sekl.fi

Tapahtumat järjestää Suomen Ev.lut. Kansanlähetys. Lisätietoa: www.sekl.fi.

Monitoimikahvila oli kirkkoherran unelma

Pari vuotta sitten kirkkoherra Juha Rintamäki halusi perustaa Lauttasaaren seurakuntaan paikan, johon kaikkien on helppo tulla ja jonka toiminta tekee hyvää.

Jenni Juvonen

LAUTTASAAREN KIRKKOHERRA Juha Rintamäki sai ajatuksen kirkkokahvilan perustamisesta ollessaan työssä Lontoon merimieskirkossa. Ideasta syntyi Kirkkokahvila, jolle kehitettiin konsepti ja visuaalinen ilme yhdessä Kirkon Ulkomaanavun kanssa. Konsepti on myös muualla käytettävissä. Lauttasaaren kahvila on tuottanut Kirkon Ulkomaanavulle noin 1000 euroa vuodessa.

”Kirkkokahvila on ollut suuri menestys ja kävijämäärät ovat kasvussa. Kahvila on muuttanut myös ihmisten mielikuvia kirkosta myönteisemmiksi”, Rintamäki kertoo.

Kirkkokahvila on avoinna maanantaista perjantaihin. Päiväsaikaan sieltä saa myös lounasta. Emäntä **Riitta Halsas** leipoo itse leivät ja makeat leivonnaiset sekä tekee ruoat. Kahvilan tuotosta osa ohjataan hyvään tarkoitukseen.

”Tällä hetkellä keräämme rahaa Opettajat ilman rajoja -verkostolle. Tarkoituksena on lähettää neljä lauttasaarelaista opettajaa Kambodžaan”, Rintamäki sanoo.

Kirkkokahvilaa pyörittävät emännän lisäksi vapaaehtoiset. Kahvila on toiminut myös työharjoittelupaikkana siviilipalvelusmiehille ja Lauttasaaren yhteiskoulun kahvilatoiminnasta kiinnostuneille. Papeilla ja diakoneilla on säännölliset vuorot, jolloin he ovat tavattavissa kahvilassa.

”Paljon käy lapsiperheitä, senioreja ja lähialueen työpaikkalounastajia. Keskiviikkoiltaisina olemme auki ilta yhdeksään, jolloin järjestämme nuorille iltakahvit”, Rintamäki kertoo.

Jenni Juvonen

Kahvila sinunkin seurakuntaasi?

Kirkkokahvila-konsepti on seurakuntien käytettävissä joko tilapäisten tapahtumakahviloiden tai pysyvien kahviloiden tueksi. Ensimmäisen kolmen vuoden ajan tuotto tulee ohjata Kirkon Ulkomaanavulle, sen jälkeen kohde on vapaasti valittavissa. Edellytyksenä on, että osa kahvilan tuotosta ohjataan Kirkon Ulkomaanavulle tai kirkon lähetysjärjestöille. Konseptiin kuuluu Kirkkokahvila-logo ja mainosmateriaalia, jonka voi tilata suoraan valmistajilta.

Lisätiedot: katriina.kong@kirkonulkomaanapu.fi

Miten sinun seurakunnassasi tehdään lähetystyötä? Laita idea kiertämään:
ext-danielle.miettinen@evl.fi

Lutherska synpunkter på dokumentet "Tillsammans för livet"

Kyrkornas Världsråds dokument Tillsammans för livet: Mission och evangelisation i en värld i förändring (2012) är resultatet av en lång process med många aktörer. Eftersom dokumentet kommer att påverka också vår evangelisk-lutherska kyrkas missionsstrategi, är det motiverat att anlägga några lutherska synpunkter på detsamma.

Styrkor

1. BIBELFÖRANKRINGEN

Dokumentets 112 paragrafer innehåller talrika bibelcitat och bibelhänvisningar. Det här kan ses som ett uttryck för den lutherska principen "Skriften allena" (sola Scriptura), som är en naturlig utgångspunkt när man skall beskriva vad kristen tro och kristet liv innebär. Men det är naturligtvis också viktigt att bibelorden blir lästa och förstådda i sitt rätta sammanhang.

2. GUDS MISSION

Den kristna missionen är Guds mission (missio Dei). "Den treenige Gudens överflödande kärlek är källan till all mission och evangelisation." (55) Här finns en teocentrisk betoning, som är

karaktäristisk för luthersk teologi. Gud är subjekt. Han skapar, frälsar och helgar. Och så leder han sin Kyrka och sitt folk. Han verkar med oss och genom oss när vi går hans ärenden i mission och evangelisation. Vi får vara hans medarbetare (cooperator Dei).

3. KYRKAN OCH MISSIONEN

"Det är inte möjligt att skilja kyrka och mission vad gäller ursprung eller syfte." (57) En kristen kyrka är en missionerande kyrka. Även **Martin Luther** hade en klar missionsteologi, men i den historiska situationen på 1500-talet var det nästan omöjligt att omsätta den i praktisk handling. Ett par århundraden senare kom bland andra **A. H. Francke** och **N.L. von Zinzendorf** att börja bedriva luthersk mission.

Kyrkornas Världsråds dokument "Tillsammans för livet" diskuterades på Kyrkostyrelsens seminarium i september. Seminariet inleddes med en bönestund i Uspenskij-katedralen.

4. PNEUMATOLOGIN

”Den helige Ande ses som Kristi fortsatta närvaro, förmedlaren som ska fullfölja missionsuppdraget.” (16) I den kristna kyrkan har den helige Ande ända från början (Apg) varit drivkraften i missionen. Även i lutherskt tänkande har pneumatologin en framträdande plats. Utan den helige Ande finns det inte någon kristen tro och inte något kristet liv överhuvudtaget.

5. MISSION FRÅN MARGINALERNA

Dokumentet innehåller flera riktiga och goda iakttagelser av hur det har skett ”ett skifte i förståelsen av mission från ’mission till marginalerna’ till ’mission från marginalerna.’” (6) Kontexten är viktig för allt kristet arbete, och enligt luthersk korsteologi (theologia crucis), som är ett uttryck för evangelium, handlar Gud inte bara i vår styrka, hälsa och välfärd, utan även i svaghet, lidande, fattigdom och död.

Svagheter

1. KRISTUS SOM EXEMPEL OCH GÅVA

När inkarnationen, Kristi lidande, död och uppståndelse nämns (80), sägs ingenting om att Gud i Kristus försonade världen med sig. Kristus uppfattas (45, 62) mera som ett exempel (exemplum) än som en gåva (donum). Det är en allvarlig brist att så lite sägs om att vi blir rättfärdiga av nåd allena (sola gratia) och genom tron allena (sola fide). Därmed blir också förhållandet mellan lag och evangelium och mellan tron och etiken oklart.

2. SYNDUPPFATTNINGEN

När synden nämns uppfattas den främst som ”den syndiga natur som finns i alla former av diskriminering ... och orättfärdiga strukturer” (49), och inte som hjärtats ondska. En sådan uppfattning av syndens väsen tenderar att förringa betydelsen av Kristi försoningsdöd, eftersom läran om människan (antropologi) och läran om frälsningen (soteriologi) hör nära samman. Det här leder till frågor som: Vad behöver vi frälsas ifrån? Kan vi frälsa oss själva?

När inkarnationen, Kristi lidande, död och uppståndelse nämns, sägs ingenting om att Gud i Kristus försonade världen med sig.

3. FRÄLSNINGEN

När synden främst antas sitta i de felaktiga samhällsstrukturerna, får det följder för hur frälsningen uppfattas: ”Gud sände inte Sonen för att frälsa enbart mänskligheten eller bara ge oss en del av frälsningen. Evangeliet innebär goda nyheter för varje del av skapelsen och för varje nyans av våra liv och samhällen.” (4) Visst talar Paulus om att Guds skapelse ”suckar och vändas” (Rom 8:19–22), men ändå innebär frälsning för honom – liksom för Luther – att den i synd fallna människan för Kristi skull får sina synder förlättna och blir ett Guds barn.

4. SAKRAMENTENS SVAGA STÄLLNING

”Gudstjänsten och sakramenten spelar en avgörande roll i bildandet av omvandlande spiritualitet och mission.” (74) Det kristna dopet nämns på tre ställen i dokumentet (46, 59 och 84), men jag har inte funnit någonting om nattvarden, vilket i ett lutherskt perspektiv är en brist – också därför att även nattvarden har en diakonal dimension.

5. ALLMÄN OCH SÄRSKILD UPPENBARELSE

Enligt dokumentet ”kan Guds ande återfinnas i alla kulturer som bekräftar livet” (93), och ”Gud är där innan vi kommer (Apg 17) och vår uppgift är inte att föra Gud dit, men att vittna om den Gud som redan finns där.” (94) Distinktionen mellan Guds allmänna och särskilda uppenbarelse verkar oklar. Filosoferna i Aten hade nog en aning om Gud, men Paulus korregerade deras falska uppfattningar och förkunnade evangelium för dem. I ett dokument om mission och evangelisation borde den särskilda uppenbarelsen (revelatio specialis) betonas starkare.

Leif Erikson

hemlandsledare i SLEF,
docent i dogmatik vid Åbo Akademi

Jobbar Svenska kyrkan ännu med mission?

Tillsammans med min kollega Vesa Häkkinen från Kyrkostyrelsens utrikesavdelning åkte jag på en dagsresa till Uppsala. Där träffade vi Gunilla Hallonsten, policychef för Svenska kyrkans internationella arbete samt Christopher Meakin, chef för ekumenikenheten på kyrkokansliet i Uppsala. Vi ville bl.a. veta om Svenska kyrkan ännu ägnar sig åt mission.

UNDER ÅR 2012 jobbade Svenska kyrkan med sin nya strategi. Ledarna för kyrkans internationella arbete åkte runt i alla stift under ett års tid och träffade människor som jobbade med mission eller på annat sätt var engagerade i Svenska kyrkans verksamhet utomlands.

Kyrkan hade också konsultationer med samarbetsparter i utlandet. Man ville engagera så många som möjligt i arbetet med det som sedan mynnade ut i en ny strategi.

Vilken var drivkraften bakom processen, varför ville man omforma allt som hade med mission att göra? **Christopher Meakin**, chef för ekumenikenheten, svarar att det hängde samman med

Erik Lidén

Svenska kyrkan har nära samarbete med Lutherska världsförbundet bl.a. i flyktinglägret Rwamwanja i Uganda

utvecklingen t.ex. i Lutherska världsförbundet. Där diskuterade man om man överhuvudtaget kan tala om mission i andra länder, i bemärkelsen skicka ut folk för att omvända andra, vilket är vad många på ett negativt sätt förknippar med ordet mission. I stället har det lite slagit över till att man säger: Mission, det är att hjälpa dem som är i nöd i andra delar av världen.

”Jag tror att det är oklarheten, osäkerheten kring de positiva och negativa nyanserna i detta med mission, som gjort att man velat förtydliga att det är någonting holistiskt. Det är inte viktigt om det kallas mission. Det handlar om att vi har mission tillsammans med kyrkor, så att säga Guds mission på ort och ställe”, säger Meakin.

”Vi samverkar, bidrar och försöker hjälpa till att bygga upp den lokala kapaciteten och liknande, men det är inte vi som bedriver mission någon annanstans i världen.”

Nytt sätt att tänka

Vesa Häkkinen undrar om det kommit kritik mot att man slopat ordet mission och inte längre talar om det. Policychefen för Svenska kyrkans internationella arbete, **Gunilla Hallonsten**, berättar att hon upplevde kritik framför allt de två första åren i sitt arbete.

”Det jag hörde ute i stiftet var frågan om vart missionen tagit vägen. Till en början förekom också kritik i vår nämnd, nämnden för internationell mission och diakoni. Men när vi jobbade med vår vision och våra värden samtidigt med det teologiska styrdokumentet, då tyckte jag att den diskussionen försvann. Man såg att missionen fortfarande fanns kvar. Vi hade kontinuerliga diskussioner kring frågorna om vad mission är och hur vi ska försöka uttrycka det. Och om hur det hänger ihop med diakonin.”

På sätt och vis kunde man kanske säga att Svenska kyrkan inte vill säga att man bedriver mission någonstans i utlandet, utan att man samarbetar med lokala kyrkor. Man kan också vända frågan tillbaka till vår egen kyrka. Har vi mission i vår kyrka, eller har vi satt ut missionen på entreprenad till sju olika organisationer?

Tomas Ray

Stiftssekreterare för mission och internationellt arbete i Borgå stift. Intervjun i sin helhet kan fås av artikelförfattaren på adressen tomas.ray@evl.fi

Prenumerationer och adressändringar

Tfn: 09 18021
e-post: lahetyslehti.kirkkohallitus@evl.fi
Kyrkostyrelsen /
Kyrkans missionscentral
PB 210, 00131 Helsingfors

Utgivare

Kyrkans missionscentral
PB 210
00131 Helsingfors
Tfn: 09 18021
Fax: 09 1802 350
sakasti.evl.fi > Tutkimukset
ja julkaisut > Lehdet

Chefredaktör

Risto Jukko
risto.jukko@evl.fi

Redaktionssekreterare

Danielle Miettinen
ext-danielle.miettinen@evl.fi

Redaktion

Ville Auvinen
Johanna Björkholm-Kallio
Kari Eskelinen
Paula Laajalahti
Anssi Nurmi
Jaakko Rusama
Kimmo Saares
Maija Sankari
Elina Tervonen

Tryck

Unigrafia Oy

Grafisk planering

Hanna Sario / Unigrafia Oy

Layout

Riikka Hyypiä och
Arja Puolimatka,
Unigrafia Oy

Upplaga

3600 st.

Tidningen utkommer

två gånger per år.
Nästa nummer utkommer
i oktober 2015.

Tidningen skickas till församlingar, missionssekreterare, kyrkligt anställda präster, lektorer och religionslärare. Utöver detta skickas tidningen som gruppförsändelse till bland annat kyrkans missionsorganisationer och domkapitel.

ISSN 0789-5135

ISSN 2242-3877 (webb)

BFE1

Itella Green

UBS Yhtyneet Raamattuseurat

Phearom on saanut aarteensa, khmerin-kielisen Raamatun. Hän löysi kristillisen uskon New Life Bible School -raamattukoulun englannintunneilla Phnom Penhissä Kambodžassa.

KIITOS RAAMATUSTA

Hyvä Jumala, kiitos Raamatusta. Kiitos, että voimme lukea sitä ymmärrettävällä äidinkielellämme. Kaikilla ei ole tätä mahdollisuutta.

Rukoilemme raamatunkäännöstyössä mukana olevien satojen työryhmien ja tuhansien kääntäjien puolesta. Anna heille taitoa, viisautta ja herkkyyttä laatia käännökset niin, että ne voivat palvella sinun asiaasi. Siunaa ja varjele tätä työtä, niin että se menestyy.

Anna Henkesi ohjata jokaista Raamatun lukijaa. Silloin valtakuntasi leviää ja hyvä voittaa pahan. Aamen.

Seppo Sipilä

käännöstyön konsultti, Suomen Piipliaseura

SUOMEN[†]
EV. LUT.
KIRKKO